УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
75 років
Служби Народові

СВОБОДА — SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 81-83 Grand St. Jersey City, N.J. 07303
434-0237
434-0807
УНСоюзу: 435-8740
— Тел. з Ню Йорку: —
BArcly: 7-4125
УНСоюзу: BArcly 7-5337

РІК LXXVI. Ч. 161. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 4-го ВЕРЕСНЯ 1969 ЦЕНТІВ 15 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, SEPTEMBER 4, 1969 No. 161. VOL. LXXVI

— КОРОТКІ ВІСТІ —

Середа, 3 вересня 1969

В АМЕРИЦІ

ЗСА НЕ ХОЧУТЬ ВИРІШУВАТИ справи Панамського каналу з теперішнім військовим режимом Панамської Республіки. В Панамі тепер найвищу владу виконує генерал бригади Омар Торріхос, командант панамської національної гвардії. Він прогнав вибраного президента в жовтні минулого року Арнульфа Аріяса 11 днів після того, як президент склав присягу. Вже давно готові договори про теперішній Канал та про новий Канал, який мали б викопати через Панаму. Американський Уряд не бажає заключувати умову з військовою хунтою, він хоче, щоб умову підписали представники панамського уряду, який буде вибраний народом. Генерал Торріхос обіцяв в 1970 році привернути демократичні вольності, і американський Уряд чекає на ці.

З БОЛІВІЇ ПОВІДОМЛЯЮТЬ ПРО ТЕ, що там комуністи підготовляють нову партизанку. В 1967 році в Болівії вдалося при допомозі ЗСА знищити партизанку, якою керував відомий приятель Кастра Ернесто Че Гевара. Болівія лежить між Перу, Чіле, Аргентиною та Парагваєм. Партизани називають себе Армією Національного Визволення. Вони мають зв'язок із такими самими арміями в Колюмбії, Венесуелі й Чіле. Болівія — це ізольована країна з преріями, горами й джунґлями, без комунікаційних засобів, культурно занедбана, і тому там комуністи будують базу своєї підривної діяльности.

КОМУНІСТИЧНА ПАРТІЯ ЗСА тихенько відмітила 50-річчя свого існування, заявляючи, що відзначення цього ювілею відкладається на пізніше. В дійсності комуністи в цій країні не мають чим хвалитися, бо тираж їхнього часопису „Ди Дейлі Ворлд" становить 12,000, а 30 років тому, головно під час другої світової війни було інакше. В 1932 р. комуністичний кандидат на президента зібрав був 102,991 голос, а минулого року кандидатка Комуністичної партії вспіла здобути навіть не 5,000. Число членів цієї партії становить від 12,000 до 13,000. І це число в країні, що має 200 мільйонів мешканців.

ДОВША НЕДУГА БРАЗИЛІЙСЬКОГО президента відсуває на якийсь час можливість цивільного уряду в Бразилійській Республіці. Міністри армії, фльоти й летунства оголосили, що вони урядуватимуть як військова хунта так довго, поки президент маршал Артур де Коста е Сільва не видужає з того паралічу, на який він занедужав 31-го серпня. Члени цієї хунти почали урядувати в президентському палаці, в якому у вищому поверсі лежить хворий президент е Сільва, який став президентом в грудні 1968 р. Військова хунта не допустила до врядування віце - президента 68-річного Педра Алейшо, який, згідно з конституцією, повинен би був виконувати обов'язки президента.

У СВІТІ

НОВИЙ ПІВДЕННО - В'ЄТНАМСЬКИЙ УРЯД СКЛАДАЄТЬСЯ з 33-ох членів включно з президентом Нгуєном Ван Тієм і віце - президентом Нгуєном Као Кі. Він має чотирьох генералів: прем'єра, міністра військових і ветеранських справ та міністра „заспокоєння" в краю. Між міністрами є 17 аполітичних фахівців. Відсутність будь-яких поважних політичних діячів з інших, поза урядовою, некомуністичних партій та, зокрема, організації буддистів, — вказує на тимчасовий характер того уряду.

НОВИЙ УРЯД У ЛІБЕРІЇ ЗАПЕВНИВ американського шарже д'аффер Джеймса Блейка, що переведений там в минулий понеділок державний переворот не звернений проти ніякої чужої держави. В Лібії перебувають 10.000 американських громадян і всі вони покищо не відчули ніяких змін внаслідку переміни лібійської монархії на „соціялістичну" республіку.

ПІВНІЧНО - ІРЛЯНДСЬКІ ПРОТЕСТАНТИ зажадали, щоб католицькі демонстранти забрали свої барикади з вулиць Бельфасту й Лондондеррі. Тими барикадами католики відмежували свої дільниці в названих двох містах від протестантської решти міста. Через радіо проголошено відповідний „ультимат" до католиків, підписаний сотником Стівенсом, що назвав себе шефом штабу анонімового „Ульстерського добровольчого війська".

В КАЇРО ВІДБУВАЄТЬСЯ тепер конференція голів 4-ох арабських держав, які безпосердньо зааньґажовані у воєнному перемир'ї з Ізраїлем. Єгипетський президент Гамаль Абдель Нассер, йорданський король Гуссейн, президент Сирії д-р Нуреддін ель-Аттасі і президент Іраку Гассан ель Бакр нараджуються над політичними наслідками пожежі мусульманської святині Аль Акса в Єрусалимі з 21 серпня ц. р.

У ПОЛЬЩІ ВІДЗНАЧЕНО 30-ті роковини другої світової війни гудінням сирен в полудне 1 вересня ц. р. у всіх містах і містечках: в той момент припинився ввесь коловий і піший рух на шляхах і вулицях Польщі і всі зупинилися у 2-хвилинній мовчанці, у честь шістьох мільйонів громадян Польщі, які згинули у другій світовій війні.

ЧЕСЬКІ ВЛАСТІ ЗНОВУ ВИДАЮТЬ коротко - термінові і звичайні візи на в'їзд чужинців і виїзд своїх громадян до чужих держав, застосувавши значні обмеження тільки супроти громадян Західньої Німеччини. Чеський уряд закинув Австрії, що вона є „раєм для шпигунів". 120 чужинців видалено з ЧССР нібито за участь в антирежимових демонстраціях в серпні ц. р.

ЗАХІДНЬО - НІМЕЦЬКИЙ ПРЕЗИДЕНТ ЗВЕРНУВСЯ з нагоди 30-их роковин вибуху другої світової війни із закликом до німецько - польського замирення та ліквідації таких залишків тієї війни, як поділ Німеччини й Берлінський мур.

Українці беруть участь у світовому лікарському з'їзді

Ню Йорк. — У вівторок 2-го вересня тут у готелі Валдорф Асторія почався світовий з'їзд лікарів — спеціалістів в туберкольозній недузі. Між понад 2,000 лікарів із 88 країн світу, що беруть участь у цьому з'їзді, є й відомі українські лікарі-спеціялісти: д-р Тома Воробець та д-р І. Домбчевський з Америки, як і лікарі з України, між ними директор Туберкологічного Інституту в Києві. Такі з'їзди відбуваються по різних містах і країнах світу, а попередній в Ню Йорку, відбувся яких 40 років тому.

Губернатори домагаються, щоб Вашинґтон фінансував допомогу вбогим

Президент Ніксон взяв участь у прийнятті, влаштованому Крайовою Конференцією Губернаторів, що відбувається в Колорадо Спрінґ, Каліфорнія. При першому столі, починаючи зліва: през. Ніксон, пані Енн Лав, дружина губернатора Колорадо Джана А. Лава, губернатор стейту Вашинґтон Деніел Дж. Івенс, губернатор стейту Юта Келвін Л. Ремптон, пані Вільям Ґай, дружина губернатора Норт Дакоти й губернатор Пенсильвенії Реймонд Шефер.

Колорадо Спрінґс. — Крайова Конференція Губернаторів ЗСА 2-го вересня схвалила резолюцію, щоб Федеральний Уряд перебрав всі витрати на допомогу вбогим. Конференція прийняла також резолюцію про крайове обов'язкове забезпечення всіх громадян на опіку над здоров'ям. Голова Комісії в справі людських ресурсів нюйоркський губернатор Нелсон А. Рокефеллер запропонував резолюцію в справі федерального фінансування витрат на добродійність. Губернатор Рокефеллер старається тепер про підтримку своєї пропозиції в справі розподілу частини федерального податку між стейти. Згідно з пляном губернатора Рокефеллера впродовж найближчих сімох років стейти мали б дістати від Федерального Уряду на $30 більйонів до $40 більйонів більше прибутків із податку, як це плянує президент Ніксон в своєму проєкті. Рокефеллер заявив, що на цій Конференції Губернаторів зроблено більше для крайових проблем, ніж на якійнебудь іншій конференції, на якій він був присутній. Тепер губернатори, казав Рокефеллер, відограватимуть більшу ролю у формуванні крайової політики, ніж це було досі.

Під час расових заворушень у Гартфорді заарештовано 300 осіб, десятки поранені

Гартфорд, Коннектикат. — Расові вуличні заворушення тривають вже два дні. Досі заарештовано в понеділок і у вівторок понад 300 осіб, десятки осіб поранені в тій дільниці, де живуть негри та порторіканці. Поранений був і один поліцист, сплюндровано понад 60 крамниць. Нищено крамниці в понеділок ввечері, у вівторок заворушники кидали запальні бомби. Заворушення почалися нападом порторіканців на станицю пожежної сторожі тому, що пожежники нібито ображали порторіканців. Два батальйони Крайової Ґвардії стояли в поготівлі, щоб на випадок потреби прийти з допомогою поліцистам. Також в місті Кемдені під Філядельфією в стейті Ню Джерзі були расові заворушення. Пожежники у Гартфорді мали називати порторіканців „свиньми", і це спричинило заворушення в місті.

На домагання Кеннеді відкликано переслухання в справі втоплення Копечне

Бостон, Массачусетс. — Суддя Найвищого Суду в Массачусетс Пол С. Рірдон 2-го вересня відклав переслухання в справі смерти вашингтонської секретарки Мері Джо Копечне. Цього домагалися оборонці сенатора Едварда Кеннеді, щоб суд мав час вирішити, чи переслухання не порушить конституційних прав сенатора Кеннеді. Переслухання мало початися 3-го вересня в Едґартавні. Адвокат Кеннеді твердив, що велике зацікавлення цим переслуханням громадянства може мати вплив на перебіг переслухання. Оборонець сенатора також вказував на те, що Е. Кеннеді не може користати з повноти своїх прав, коли його оборонці, згідно з зарядженням судді, не зможуть випитувати свідків. Кажуть, що Кеннеді довший час не хотів дозволити на це, щоб домагатися відкладення переслухання, щоб не викликати враження в громадянства, що він боїться цього переслухання. Та вкінці він дав згоду, щоб адвокат домагався відкладення переслухання. Воно відкладено на необмежений час, найвчасніше воно зможе відбутися за місяць.

У Москві закінчилася Міжнародна конференція викладачів російської мови

У Москві закінчилась перша Міжнародна конференція викладачів російської мови. В ній взяли участь понад півтисячі осіб із 35 країн світу, в тому і з ЗСА. „Правда" повідомила, що за підрахунками учасників тієї конференції, російською мовою володіють тепер „краще чи менше" „майже пів мільярда людей, російську мову викладають в 58 країнах у вищих школах, а в 35 країнах і в середніх учбових закладах". Учасники конференції постановили виробити нові підручники, а на закінчення інформує „Правда" — „прийняли звернення до всіх викладачів російської мови у всьому світі, у зв'язку із 100-літтям народження В. Леніна, закликаючи своїх колег взяти участь у святкуванні тієї великої дати". В резолюції-зверненні совєтських і закордонних викладачів російської мови названо Леніна „великим революціонером", „видатним державним діячем, який вніс безцінний вклад в розвиток світової науки". В СССР буде створено спеціялізований Інститут російської мови для чужоземців, про що, мовляв, прохали „совєтський уряд 500 учасників Міжнародної наради.

Пейпінґ відкликав своїх техніків і робітників з Північного В'єтнаму

Вашингтон. — Західня преса твердить, що Комуністичний Китай відкликав із Північного В'єтнаму свої технічні частини і робітників, які направляли понищені американськими налетами шляхи та різні об'єкти. Тих робітників було коло 50,000. Вони почали від'їздити зараз після того, як кол. през. Джансон припинив бомбардування Північного В'єтнаму 31 березня минулого року і в останніх тижнях від'їхали останні відділи. Цей факт деякі західні кола вважають за один із доказів, що Північний В'єтнам дійсно бажає собі замирення, всупереч становищу Комуністичного Китаю, який бажав би собі, щоб В'єтнамська війна тривала до безконечности. Голова північно-в'єтнамської делеґації на Паризькій конференції, Хуан Тві, заявив під час прийняття з нагоди 14-их роковин державної незалежности В'єтнаму, що коли б Америка, „прийнявши принцип конечности відкликати всі свої війська повно і беззастережно" почали відкликувати їх в приспішеному темпі й більших розмірах, то Північний В'єтнам „взяв би це на увагу". У тій заяві дехто вбачає натяк на готовість комуністів витягти Паризьку конференцію із сліпої вулиці, якщо Америка приспішила б відкликування своїх військ. Водночас у Північному В'єтнамі офіційно проголошено, що тамошній комуністичний диктатор Го Чі Мінь, який має вже 79 років, „не почуває себе добре" і цілий гурт професорів та лікарів „дбають за нього днем і ніччю". Британійська пресова аґенція Ройтера подає, що години Го Чі Міня пораховані.

У Лібії державний переворот — скинено короля, проголошено республіку

Бейрут, Ливан. — У північно-африканській арабській державі Лібія гурт мало відомих старшин перевів в мин. понеділок безкровний державний переворот, скинувши тамошнього короля й проголосивши республіку. 79-літній король Ідріс I перебував тоді на лікуванні в Туреччині. Його син і наступник престолу, 40-річний князь Гассан аль-Ріда зрікся претенсій до престолу й підтримав переведений переворот. Головою військової хунти, яка перебрала владу, є полковник Саадуддін Абу Швірріб. Нові правителі проголосили, що вони шануватимуть міжнародні договори Лібії і що той переворот не звернений проти нікого, а є тільки „внутрішньою справою". Однак вони прийняли гасло лівих арабських режимів „соціялізм, єдність і свобода". Такі режими існують в Єгипті, Сирії, Іраку, Судані і Ємені. Лібійський переворот ставить під знак запиту майбутню долю великої американської летунської бази в Тріполі і участь американських нафтових компаній в продукції лібійської нафти. Вона принесла тій державі в минулому році 700 мільйонів долярів. Як одна з найбагатших нафтових країн, Лібія, разом із Савді Арабією і Кувайтом, платить річно Єгиптові і Йорданії по кругло 390 мільйонів дол. титулом вирівняння їхніх втрат внаслідку війни проти Ізраїлю в червні 1967 р. Нова назва Лібії — „Лібійська Арабська Республіка". Новий режим розпустив парлямент і припинив важність конституції.

В Ізраїлі пропав американський євангельський єпископ

Єрусалим.— В минулий понеділок вечером авто, яким їхали євангельський єпископ з Ню Йорку д-р Джеймс А. Пайк і його дружина, зіпсувалось в безлюдній пустельній околиці поміж Вифлеємом і Мертвим морем. 31 річна дружина єпископа пішла шукати допомоги, а її 56-літній чоловік залишився біля авта. Пані Пайк мандрувала всю ніч, але таки пробралася до якихсь арабських халуп, звідкіль місцеві араби завели її до найближчої ізраїльської поліційної станиці. Під час розшуків віднайдено пошкоджене авто, але не було сліду по його власникові. Околиця, в якій це сталося, дика й непривітна, з надзвичайно поганим кліматом. Д-р Джеймс Пайк і його дружина приїхали були на місяць до Ізраїлю, щоб студіювати передісторію християнства.

ПІДГОТОВЛЯЮТЬ ВИСТАВКУ УКРАЇНСЬКИХ ДРУКІВ У КАНАДІ

Едмонтон. — Восени в Едмонтоні відбудеться Виставка старих і новіших українських друків, що вийшли в Канаді. Виставковий комітет очолює п. Г. Попик. Для виставки збирають не лише книжки, журнали, а й картки, ноти, програми концертів, світлини з поясненнями тощо. Списки тих осіб, що подарували давні видання та рідкісні друки, публікуються на сторінках місцевих „Українських Вістей".

ПРОВІДНИКИ АРАБСЬКИХ ДЕРЖАВ КОНФЕРУЮТЬ

Конференція представників чотирьох арабських країн — Єгипту, Йордану, Сирії й Іраку, що відбувається в Каїро, присвячена питаниям економічної і мілітарної стратегії проти Ізраїлю. На фото: заступник прем'єра Іраку Салег Меґд Амаш (зліва) розмовляє з президентом Об'єднаної Арабської Республіки Гамалем Абделем Нассером.

У ЧССР регабілітуватимуть сталінську поліцію, а не їхні жертви

Прага. — Головний військовий прокуратор у Чехо-Словаччині, полк. Збинек Кізеветтер, висловив в інтерв'ю у партійному щоденнику „Руде Право" свій „сумнів", чи продовжування слідства в справі трагічної смерти сина першого чесько-словацького президента, професора Томаса Масарика, — міністра закордонних справ д-ра Яна Масарика, „принесе якусь користь соціялізмові". Яна Масарика знайшли 10 березня 1948 р. на подвірі під вікном його кімнати у кількаповерховому будинку чеського міністерства закордонних справ. Офіційно проголошено тоді, що він „скінчив самогубством". Коли у минулому році розпочали в Чехо-Словаччині демократизацію режиму, створено окрему Комісію задля розсліду дійсної причини смерти Яна Масарика. Знайшлися свідки й документи, які доказували, що Яна Масарика вбили чеські поліційні аґенти за пляном і під кермою совєтських енкавудистів, при чому преса подавала навіть призвища винуватців. Слідство у цій справі буцім-то дало матеріяли для звідомлення на 300 сторінках машинопису. Західня преса сумнівається, чи теперішній провід чеської компартії проголосить те звідомлення, яке сильно компромітує Москву. За всією вірогідністю, не тільки не виявлять вислідів слідства і не завершать його проголошенням виновників, але ще регабілітують всіх тих поліційних аґентів, які посередньо чи безпосередньо були причетні до того вбивства.

Мирон Леськів очолює Республіканську Асоціяцію Національностей Ню Джерзі

Ірвінгтон. — У половині минулого місяця тут відбулося зібрання Республіканської Національностевої Асоціяції стейту Ню Джерзі, на якому на голову цієї Асоціяції обрано відомого нашого громадського і політичного діяча Мирона Леськова. У проводі цієї Асоціяції, як і в ній самій, заступлені репрезентанти таких національностей: української (крім п. Леськова, до проводу були ще обрані дир. Петро Пуцило і п. Володимир Сохан), литовської, мадярської, польської, італійської, кубинської, естонської, чеської, словацької, китайської, грецької, латвійської, німецької та білоруської. Признаючи важливість цієї національностевої групи в Республіканській партії, голова Стейтового Республіканського Комітету Нелсон Грос влаштував для зібраних коктейль, на якому був приявний також директор Відділу Груп Спадщини в Крайовому Республіканському Комітеті п. Ляшло С. Паштор.

Товариство колишніх вояків УПА видало антологію „Слово і зброя"

Ню Йорк. — Заходом і коштами Товариств кол. вояків УПА ім. ген. хор. Романа Шухевича - Т. Чупринки в ЗСА, в Канаді й ім св. Юрія Переможця в Европі і під фірмою Наукового Товариства ім. Шевченка, як 29-ий том його Бібліотеки Українознавства, видано в Торонті велику Антологію української поезії, присвяченої УПА і революційно-визвольній боротьбі 1942-1967 років п. н. „Слово і зброя". Упорядником антології й автором біографічних довідок про авторів вміщених у ній поезій був Леонід Полтава. Видана у твердій оправі, на доброму папері і в мистецькому оформленні маляра Володимира Ласовського Антологія поділяється на чотири частини. Перша п. н. „Передвісники створення збройної сили національної України" містить вибрані поезії 29 авторів, написані до початку та під час 2-ої світової війни. Друга п. н. „Слово поетів-упівців" являє собою в-основному передрук давно вичерпаних збірок — „Непокірні слова" Марка Боєслава і „Мої повстанські марші" Петра Гетьманця, а далі вибрані поезії 6-ох інших авторів. Невелика третя частина має наголовок „З творчости безіменних поетів-упівців". Четверта — „Українські поети за кордоном про УПА її творців та національно-визвольну боротьбу" охоплює 35 прізвищ різних поетів з їхніми вибраними творами. Остання частина це „Відомості про співавторів Антології"; вона містить короткі біографічні дані, разом зі світлинами, про 70 українських поетів 20-го сторіччя, що їх вибрані твори увійшли у збірку. Закінчується 415 - сторінкови книга „Післямовою" та „Резюме" в англійській мові.

З парафії св. Володимира і Ольги в Чикаґо виїде окрема група на прощу до Риму

Чикаґо (В. М.) — Активна українська католицька парафія Святих Володимира і Ольги в Чикаґо, що завдячує своє існування Блаженнішому Кир Йосифові, висилає окрему чисельну групу прочан на посвячення Собору Святої Софії в Римі. Цими днями підписано контракт із Канадійською Летунською Компанією (Канадієн Ейр Лайн) на чартерований літак, в якому поїде 133 особи до Риму. Літак від'їде в четвер 25 вересня вечером та повернеться в суботу або неділю 4 чи 5 жовтня. Кошти подорожі літаком релятивно низькі, бо лише 255 дол., а кошти прохарчування і нічлігу мають виносити близько 70 дол.

Крім участи у врочистостях посвячення і авдієнцій та крім оглядин Риму та околиці, плянується одноднева поїздка до Неаполю та до Флоренції. Індивідуально прочани можуть приєднатися до однієї або другої групи. Чикаґська парафіяльна проща матиме досвідчених провідників на місці, що добре знають Рим та місцеві умови.

Організацію прощі займається від парафіяльної ради окремий комітет на чолі з о. Лютославом Куссим. Повідомляють, що є ще кільканадцять вільних місць на літаку, на які ще можна зголоситися, в тому й з-поза Чикаґа. (Див. окреме оголошення в „Свободі").

ГОЛОВНИЙ ПРОМОВЕЦЬ НА ЗДВИГУ СУМА

Ню Йорк. — В доповненні до звідомлення про 18-ий Всеамериканський Здвиг СУМА, що відбувся в днях 30 і 31 серпня ц. р. на Оселі СУМА в Елленвіллі, інформують, що головним промовцем під час маніфестаційної частини цього Здвигу був голова Головної Управи СУМА мґр. Євген Гановський. Він говорив про гасло, під яким відбувався Здвиг: „Здобудеш Українську Державу".

СВОБОДА — SVOBODA
Український щоденник — UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year $18.00; six months $9.50; three months $5.00. For UNA members monthly 65¢.

Статті підписані їх авторами, не мусять відповідати становищу редакції.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Мистці дволичности

Вінстон Черчилл, пишучи у своїх споминах про передісторію другої світової війни, ствердив, що правителі Совєтського Союзу виявились „мистцями дволичности", коли, переговорюючи з західніми альянтами в справі оборонного пакту, заскочили їх підписанням пакту Молотова-Ріббентропа з 23 серпня 1939 року, який дав Гітлерові вільну руку заатакувати Польщу й західні держави. Використовуючи 30-ті роковини вибуху другої світової війни (1 вересня 1939 р.), різні совєтські „авторитети", як голова Інституту Історії Академії Наук СССР й інші, намагаються виправдати Сталіна за його пакт із Гітлером. Мовляв, коли не можна було договоритися з західніми альянтами проти Німеччини, то Москві не залишалось нічого іншого, як договоритися безпосередньо з Берліном. Совєтські історики і в цьому випадку залишаються вірними традиції російської історіографії на послугах російському імперіялізмові, чи то за царського чи большевицького режимів: вони фальшують історичну правду. Вони промовчують такий „маловажний" факт, як ведення таємних переговорів з Німеччиною не після невдачі переговорів із західніми альянтами, а одночасно з ними. І вони промовчують сутню причину, чому властиво переговори з альянтами закінчились невдачею: бо Польща, яка мала з Совєтським Союзом пакт неагресії з 25 липня 1932 року, не хотіла погодитись на вимогу Москви, щоб совєтські війська мали право перемаршувати через польську територію проти Німеччини. Польща знала добре, що коли совєтські дивізії опиняться на її території, то вони звідтіль вже не відійдуть, і прийде кінець її суверенности.

Совєтська закордонна політика базується на дволичності від самого початку, коли закінчилась епоха демагогічних промов Троцького, виголошуваних до „всіх-всіх" у широкому світі, і коли почав фахово формувати її Георгій В. Чічерін. Завдяки Чічеріновi підписано між СССР і Німеччиною 16 квітня 1922 р. пакт в Рапалльо, який розрізав перстень совєтської закордонно - політичної ізоляції. Остаточно вона закінчилась 16 листопада 1933 року, коли внаслідок заходів Максима Літвінова президент Ф. Д. Рузвелт проголосив визнання Америкою большевицького режиму в СССР і нав'язання з ним дипломатичних взаємин. Очевидно, що большевики не дотримали передумов, на основі яких ЗСА визнали СССР, не допустивши, наприклад, свободи релігійного віровизнання в СССР. Совєтська конституція з 31 січня 1924 р., виправлена і доповнена 5 грудня 1936 р. Сталіним, стала і є по сьогодні найбільшим внутрішньозаконодатним і міжнародно-правним обманом.

Дволичність, задокументована пактом Молотова-Ріббентропа, характеризує і нині совєтську закордонну політику. Тільки завдяки масовій допомозі З'єднаних Стейтів совєтські армії змогли осягнути перемогу під Сталінградом у січні 1943 року і тільки завдяки довір'ю західніх альянтів допущено совєтські армії до середньої Европи, над Шпре і Дунай. Тільки завдяки тій вірі в політичну чесність совєтського союзника Рузвелт і під його натиском Черчилл погодилися в Ялтинському договорі в лютому 1945 р. на „коаліційні" уряди і „вільні вибори" в Польщі й інших державах, фактично окупованих большевиками, які ту окупацію використали для того, щоб перетворити ті держави у свої колонії. Внаслідок сліпого довір'я західніх альянтів до совєтського союзника поділено в Потсдамському договорі в липні-серпні 1945 року Німеччину на 4 зони, що уможливило Москві створити собі свою колонію у вигляді Східньої Німеччини і переділити від половини серпня 1961 року Берлін „муром ганьби". А тепер, у 30-ті роковини другої світової війни, совєтські правителі заперечують історичну правду, що своє існування і свій розвиток совєтська імперія завдячує західнім альянтам, і називають західніх альянтів, особливо Америку, „імперіялістами". З нагоди 30-их роковин вибуху другої світової війни ввесь совєтський пресово - пропагандивний апарат торочить нісенітниці про те, що Захід „злигався" з Гітлером проти Совєтського Союзу, толерував його наїзд проти СССР та що й тепер Захід, в першу чергу Америка, підтримує німецький неонацизм та реваншизм і змовляється з ним проти СССР.

Пакт Молотова - Ріббентропа ніби був зумовлений „загрозою" для СССР збоку альянтів і Німеччини. Нині Москва говорить про загрозу збоку ЗСА і Китаю. Щоб продовжувати політику дволичности — Москва говорить про „співіснування" з Заходом і водночас зброїться проти Заходу.

Василь Качмар

У ПОКЛОНІ СВЯТИНІ УКРАЇНИ

(З приводу посвячення Собору св. Софії в Римі)

Покійний поет Евген Маланюк схарактеризував собор св. Софії у Києві ось такими вимовними строфами: „Тайни тисячоліття в Софії струнків, що поблідла, але ще ясніше, ще вище виросла, як молитва, в блакить".

Кожен народ має свої національні святині, які документують культуру, славу й могутність державну даного народу. Серед національних святинь українського християнського народу на першому місці стоїть високомистецької культури Собор св. Софії у Києві. Відомо з історії України, що збудовано цей величний храм завдяки фундації князя Ярослава Мудрого. А присвячено цю святиню - катедру в Києві св. Софії, тобто Божій Премудрості.

Перший митрополит - українець Іларіон ще з-перед 900 років високо оцінив заслуги князя Ярослава Мудрого, який збудував цю катедру в столиці городів Руси-України. Але катедра св. Софії в Києві поневолена лютим ворогом України. Тому Ісповідник віри Христової Блаженніший Кир Йосиф Сліпий здвигнув Собор св. Софії Божої Премудрости в Римі. І немає жадного сумніву, що в днях 27-28 вересня року Божого 1969-го відбудеться в Римі велика історична подія — посвячення цього храму Божого, національної святині України на чужині. Акту посвячення довершить голова Української Католицької Церкви Блаженніший Кир Йосиф в сослуженні всіх Владик нашої Церкви у діяспорі вільного світу. Те, що в центрі християнського світу стоятиме Українських Собор - Катедра, матиме не абияке історичне значення. Це ж бо є і буде повсякчасний свідок української церковної та національної ідентичности! Адже до цього часу свідчили в Римі перед цілим світом різні „колегії про руссікум" і інші. А відтепер можна буде гордо крикнути на ввесь світ: „Ось тут і ми є, ми — українці!" Хоча правдою є, що вагу і значення Собору св. Софії та Українського Католицького Університету в Римі оцінить щойно майбутній історик України.

Не можна не відмітити такого важливого факту: Блаженніший Кир Йосиф для реалізації оцих великих задумів не накладав ніяких розметів для своїх вірних у вільному світі. Українські миряни самохітно й щиро складали свої пожертви на ці шляхетні та великі цілі. В цьому факті й полягає незмірний вияв любови та пошани, а надусе почуття довір'я до свого Архипастиря. З другого ж боку маємо тут теж вияви міцної віри мирян і їх безприкладної жертвенности.

У час загального декадансу моралі в сучасному світі Боже Провидіння післало у вільний Захід Блаженнішого Кир Йосифа, щоб своїм ісповідництвом за Христову віру в царстві червоного диявола злоби й нищення діла-ми свідчити, що Бог не є мертвий! І тут ґенеза будови храму св. Софії в Римі.

У Києві наші національні святині здебільша позамикані. На території України немає ні одної богословської семінарії, а вже про духовні академії чи католицький університет не може бути й мови. Тому Собор св. Софії у Римі є живим символом української національної святині столичного Києва. А в сусідньому будинку, в Українському Католицькому Університеті навчатимуться незабаром рідною мовою чистого українського обряду, історії нашої Церкви та інших церковних дисциплін десятки кандидатів на українських священнослужителів. Якщо так буде, то наша Церква на чужині буде збережена, а вслід за цим і наші нащадки будуть захищені від асиміляції в чужому середовищі. Бо це істина, що Церква була, є й буде назавжди останньою остоєю кожної національної спільноти проти її винародовлення. Адже ж ворог України на рідних землях за найбільш рафінованим пляном знищив Українську Православну і нищить Українську Католицьку Церкву.

А тепер питання, що хвилює кожного українця - католика у вільному світі й в поневоленій Україні: чи відбудеться цієї осени Синод Владик Української Католицької Церкви? Чи визнають наші Владики Помісність нашої Церкви? Українська громада у вільному світі глибоко вірить, що наші Владики з нагоди посвячення Собору св. Софії у Римі виконають акт великої історичної ваги, тобто відбудуть довгожданий Синод і визнають Помісність Української Католицької Церкви!

А тому бути учасником цієї великої історичної події, яка відбудеться в днях 26 і 27-го вересня 1969 року Божого в Римі, тобто посвячення Собору св. Софії — це невідхильний обов'язок українців у ЗСА, Канаді, а також і в інших країнах. Це тим більше, що минулого року Блаженніший Йосиф, як найвищий Достойник нашої Церкви, візитував обидві наші митрополії, майже всі наші єпархії та Екзархати. А це зобов'язує нас усіх до ревізити зокрема з нагоди посвячення Собору св. Софії у Римі, символу невмирущости духа українського народу.

„КОВАРСТВО" ЧИ „ПІДСТУПНІСТЬ"?

Російське слово „коварний" перекладається на українську мову, як „підступний". Але в Кримському українському драматичному театрі п'єсу Ф. Шіллера „Підступність і любов" названо на афішах як „Коварство і любов". „Літературна Україна" з 26 серпня повідомляла, що й актори із сцени проголошують оте „коварство", хоча „такого слова в жодному словникові української мови немає".

СПОВІДЬ РОЗЧАРОВАНОГО КОМУНІСТА

Сам автор — Милован Джілас — називає свою нову книжку „Недосконале суспільство" сповіддю*:

„Я вважаю, що ця сповідь, коли обминути інші причини, має вартість як свідоцтво про людей і добу — про болючий і трагічний розрив комуніста з догматом і владою" (ст. 239).

Джілас родом із Чорногори, де він побачив світ 1911 року. Бувши студентом у Белграді, Джілас пристав до комуністичної партії і був фанатично вірний усім наказам, що приходили із комуністичної „Мекки" — Москви. Сидів у тюрмі королівської Югославії три роки перед другою світовою війною. Іронія долі: в комуністичній Югославії Джіласові довелося пробути 9 років в умовах тяжчих, і в тій самій вязниці в місцевості, що зветься Сремська Мітровіца. Джілас бився поряд з теперішнім президентом Тітом у партизанській армії проти німецьких окупантів за другої світової війни. Після війни, в комуністичній Югославії, був членом уряду, головою парляменту і заступником президента республіки — маршала Тіта. Само собою, належав до Центрального Комітету комуністичної партії.

Джіласові довелося бувати в Москві, де він іменем уряду Югославії вів переговори з Сталіним, Молотовим та іншими вождями СССР. В цих переговорах він зрозумів імперіялістичну суть політики московських комуністів. Про це Джілас писав пізніше: Молотов радив югославським комуністам „проковтнути" комуністичну Альбанію так, як це зробила Москва за другої світової війни з Естонією, Латвією, Литвою та іншими неросійськими землями.

Джілас, їдучи в Москву через Україну, здивовано ствердив, що в цій країні з 40 мільйонами мешканців не знайшлося українця на пост голови уряду: тоді „Україну правив" комуніст із Курська Нікіта Хрущов.

У 1949 році постав конфлікт між Москвою і Белградом: югославські комуністи відмовилися виконувати накази Сталіна і вели внутрішню політику незалежно. За це Москва з своїми сателітськими партіями прокляла югославських комуністів як „ревізіоністів", „запроданців капіталу", „фашистів" і т. д. У той час Сталін не рішився послати війська проти Югославії і Джілас, поряд з Тітом, був енергійним оборонцем її незалежности проти зазіхань Москви.

Однак, незабаром Джілас почав критикувати режим комуністичної Югославії, де за московським прикладом, створено владу нової кляси — партійної бюрократії. За цю критику його в 1954 р. покликано на партійний суд і виключено із Центрального Комітету компартії. Джілас подав заяву, в якій відкликав деякі свої твердження, однак, слова Тіта після цієї заяви, мовляв, „подивимось, чи каяття було щире", — не давали Джіласові спокою. Минуло два місяці після каяття, і Джілас подав заяву про вихід із партії.

У 1956 році Москва утопила в крові мадярську революцію. Тіто засудив мадярське повстання, але Джілас виступив в обороні повстанців. За це його послано в тюрму.

Вже перед тим Джілас написав книжку „Нова кляса", в якій описав панування комуністичної бюрократії в країнах так званої „диктатури пролетаріяту". Книжку видано англійською мовою в Ню Йорку, і за це Джіласа судили знову.

1961 року „Служба Безпеки" запропонувала йому підписати заяву, в якій були слова, що його твердження в книжці „Нова кляса" суперечать фактам. Щоб мати можливість писати далі, Джілас підписав цю заяву. Але в 1962 р. вийшла в Ню Йорку його нова книжка: „Розмови з Сталіним".

В той час Тіто дорожив дружніми зв'язками з Москвою і тому Джіласа ще раз засуджено. Так в ізоляції пробув він до 1967 року.

Агресія Москви з „братніми арміями" на Чехо - Словаччину поліпшила положення Джіласа, і в вересні 1968 року йому дозволено виїхати на два місяці до Англії та Америки. В Ню Йорку Джілас передав своїм видавцям нову книжку „Недосконале суспільство", хоч уряд Югославії заборонив йому друкувати щонебудь із його творів до 1972 року. Але завзятий чорногорець рішив передати читачам свою сповідь.

Ця книжка має в собі частини — філософічну, соціологічну й політичну. Автор розбирає насамперед визнану комуністами за догмат філософію „діялектичного матеріялізму" (цю філософію розробив друг Маркса — Енгельс).

В критиці „історичного матеріялізму" Маркса Джілас не дає нічого нового, бо пояснення історії людства чинниками матеріяльними, господарськими й самі творці історичного матеріялізму значно звузили.

В соціологічній частині книжки Джіласа є цінне твердження, що так звані „остаточні істини" творять небезпеку для вільного розвитку суспільства. Фанатики, що увірували в свої догмати (Ленін, Сталін, Мао Тсе-тунг і ін.), посилають мільйони людей на муки й смерть, бо переконані, що їх „наукові досягнення" служать чи служитимуть пізніше „поступові людства". А щоб убити людям в голови ці „остаточні істини", фанатики творять диктаторські режими, які тримають „невіруючих" терором у послусі.

„Як же могло бути інакше, — пише Джілас, — коли комуністи уважають себе за приймачів об'явлення законів діялектичного матеріялізму, які керують природою і людиною?"

Він згадує свій проєкт в господарській політиці, що був прийнятий югославською компартією: організація робітничих рад для керування підприємствами. Але недемократичний устрій і позиція партії над суспільством не дали цьому плянові розвиватися. Джілас пише, що робітничі ради, створені в націоналізованих підприємствах, могли б дати добрі наслідки при вільній і активній участі працівників, при організації вільних, незалежних професійних спілок, при праві на страйк і т. д. Цього в Югославії та в інших комуністичних країнах немає.

Джілас висловлює надію, що в країнах під комуністичними режимами переможе демократичний соціялізм. Він пише, що тепер немає міжнародного комунізму, а є „національні комунізми". В компартії Югославії є сильна течія, що хоче свободи. Такі рухи бачить Джілас і в інших компартіях — в Угорщині, Чехо - Словаччині, в Польщі, в СССР.

Він пише, що російський комунізм — це основа консерватизму, але комуністична партія Югославії — це приклад слабости й розкладу комунізму і одночасно — зразок для націонал - комунізму та „надія на демократичне перетворення".

Комуністичні партії у відсталих країнах виконали своє „історичне завдання" — індустріялізацію, і комуністична влада стала „зайвою", — пише Джілас. Він уважає, що революція проти цих режимів непотрібна, але, з другого боку, не вірить, що „комуністичні потентати" добровільно зречуться влади.

Щоб зробити натиск на комуністичні режими, Джілас радить улаштовувати демонстрації, страйки, протестаційні походи, складати резолюції і т. д. Ці заходи мали успіх у Чехо - Словаччині, зазначає Джілас.

Але він розуміє, де корінь зла цього світу, тому висловлює сумніви щодо успіху демократизації: „Коли придивитися до Совєтського Союзу", де бракує демократичних традицій і де є „панівне трактування неросійських народів російською партійною бюрократією".

Турбує Джіласа „світова роля" Москви, тобто імперіялізм комуністичних ватажків, що засіли в Кремлі і мають у своїх руках великий поліційний апарат і могутню військово - технічну організацію. Силою своєї зброї Москва задушила рух до демократичного соціялізму в двох країнах: в Угорщині та Чехо - Словаччині.

Мабуть, недавня окупація Чехо - Словаччини військом „старшого брата" навела Джіласа на більш реалістичну оцінку ситуації:

„Кожна зміна в Совєтському Союзі буде мати свій вплив на европейський комунізм на всьому Заході, і це спричинить радикальні зміни не лише в европейській, але й у світовій ситуації".

Але не можна передбачити з певністю, що прийде за російською комуністичною тиранією: демократичний соціялізм, військова диктатура чи нове видання фашизму. На це питання Джілас не дає відповіді.

Viator

*Milovan Djilas: The unperfect Society — Beyond the New Class. Published by Harcourt, Brace & World Inc., 1969, стор. XI & 267.

Ще про сучасну Кубань

Не так давно у „Свободі" був опублікований уривок з листа туриста, який побував на Кубані. Додаємо ще деякі відомості про Кубань на підставі совєтської преси, з чого видко, що там і далі живе багато українців, нащадків перших поселенців у тім краю, запорозьких козаків, зросійщених за совєтської влади. Кубанський край формально приєднаний до Російської СФСР після боїв частин червоної армії, які в 1919 р. збройно зліквідували незалежну Кубанську Республіку.

Київська „Культура і Життя" з 13 лютого 1969 р. згадувала про український театр на Кубані, як про видатне, але минуле явище: „Жителі Краснодара (до 1920 р. Катеринодар — Ред.) недавно святкували 175-річчя міста. В ці ж дні громадськість відзначила 100-річчя його театрального життя. З Краснодаром зв'язано чимало цікавих сторінок історії українського театру. Вже в 1836 році з'являється п'єса „Чорноморський побит", автором якої був відомий український письменник Яків Герасимович Кухаренко. На початку XIX сторіччя в Краснодарі створюються любительські українські драматичні гуртки. В одному з них брали участь син і дочка Кухаренка. В 1894 році у Краснодарі з тріюмфом виступає театральна трупа під керівництвом П. Саксаганського".

У цій же статті мимохідь згадано, що „після революції в Краснодарі створюється Постійний пересувний український драматичний театр. Він дав не одну сотню вистав у Краснодарі і в станицях Кубані" Український театр виїжджав з виставами і поза межі Краснодарщини. За Сталіна театр було зліквідовано, про що не згадує „Культура і Життя", лише натякає: „Відтоді склались добрі традиції: в Краснодарі щороку гастролюють театри з України".

Московський „Голос Родіни" ч.14/1969, розрахований на росіян - емігрантів, писав про інше кубанське місто — Темрюк, яке лежить на побережжі Озівського й Чорного морів і яке прийнято називати „столицею станиць". До 1920 р. там було приблизно 15 000 населення, в 1969 р. — 30 000 душ, з чого видко, що та „станиця станиць" заледве животіє після сталінських чисток, переселювань і втрат населення під час останньої війни. Місту Темрюку минуло 100 років від часу заснування. „Темпи розвитку Темрюка не вражають уяви. Тут не скажеш, що будинки ростуть, немов гриби після дощу", стверджує газета всесоюзного КГБ. У Темрюці все — російською мовою, хоча заслужена вчителька має вимовне прізвище Галина Шульга, режисер російського театру — Юрій Зуйко, місцевий діяч — Андрій Романенко та ін.

(лп)

Алла Коссовська

ПОМИЛКА

(6)

Одного ранку, виймаючи з поштової скриньки газети, журнали та іншу кореспонденцію, Ірина звернула увагу на невелику, подовгасту коверту, надписану рішучою жіночою рукою. Лист був для Віктора. Зворотної адреси не було, але Ірина могла б заприсягтися, що це — лист від Ади. Це їй підказали непомильний інстинкт, передчуття небезпеки. Скільки рожевих і блакитних коверт доводилося їй, з поблажливою усмішкою, передавати Вікторові! Після кожного концерту вони сипалися, як осіннє листя, ці клаптики дівочих сердець, дівочих мрій. Але ця подовгаста, сіроголуба коверта чомусь схвилювала Ірину. Майнула підступна думка: „розкрити, прочитати!" Вона навіть спробувала виправдати себе завчасно: „я ж таки мати, я маю право", але тут же відкинула цю спокусливу думку: вони з Віктором звикли поважати одне одного, довіряти одне одному.

Врешті лист опинився на Вікторовім столі, разом з десятком голубих і рожевих любовних записочок, а Ірина дозволила собі лише допитливо глянути в обличчя сина, коли він, поспішаючи, розрізав коверту. Від неї сховався вираз радісного збентеження, що промайнув Вікторовим обличчям, коли очі його швидко бігли рівними рядками листа. І тут Ірина не витримала і напівзапитала, напівствердила: „Це від неї?"

Віктор глянув на матір довгим, допитливим поглядом поверх аркушика, нашвидку дочитав його до кінця і, згорнувши вчетверо, акуратно вклав до коверти. Знову звів на матір ласкаві, трохи винуваті очі і мовчки простягнув їй коверту.

„Вікторе, любий, — писала Ада, — як я стужила за тобою, якби ти знав! Але вже скоро, скоро я буду в Ню Йорку і гаряче обійму мого коханого. Обійму і розповім усе, що передумалося, перечулося протягом цієї короткої, але болісної розлуки. Мої підозріння є тепер фактом, і ти, мій рідний, стаєш перед проблемою, яка потребує негайного розв'язання. Мусиш вирішити, і то якнайскорше: чи хочеш ти бути батьком нашої дитини?"

Сіроголубий аркушик випав із рук Ірини, губи її викривила зневажлива посмішка, потім вона схопилася з місця і, підступивши до сина, кинула йому в обличчя: „Шантажистка!"

— Мамо! — з обуренням і болем вирвалося у Віктора. — Ти ж її не знаєш, якби ти тільки побачила її...

— Я бачила її, але знати не бажаю! Якби дочкою убивці була сама Венера Мілоська, я не дозволила б тобі стати її чоловіком.

Віктор мовчки пройшовся взад і вперед по кімнаті. Затримався коло матері, взяв її руки в свої і сказав м'яко, але рішуче:

— Вибач мені, мамо, цей несподіваний і тяжкий для тебе удар. Можливо, що я вчинив жорстоко, поставивши тебе перед доконаним фактом, але я, знаючи твою нетерпимість, не міг розраховувати на твою згоду. Мамо, я люблю Аду, вона моя дружина. Тепер уже нічого не зміниш, та й змінювати ми не хочемо. Це моя перша, справжня любов, і ніяка сила не примусить мене її зректися. Навіть любов до тебе, моя єдина, моя дорога! Зрозумій це!

У Ірини затремтіли губи, пальці конвульсійно затиснулись в п'ястуки, і вона стрімголов вибігла з кімнати, відчуваючи, що ще хвилина і трапиться щось страшне, непоправне.

VI

Почуття незаслуженої, тяжкої образи не покидало Ірину ввесь час, поки вона, з вигляду спокійна, влаштовувала свої справи, збираючись виїхати на довший час у Канаду до своїх друзів. Господарські обов'язки охоче перебрала на себе сусідка. Зустрічі з сином Ірина старанно уникала, але Віктор, видимо, зустрічі шукав, часто залишаючись вдома. Тоді Ірина навшпиньках виходила з дому, стараючись не клацнути замком, не стукнути дверима.

Нарешті все готово, валізи спаковані, квиток на літака замовлений. Цей останній весняний ранок Ірина вирішила провести в Метрополітен музеї, щоб поглянути на своїх улюблених старовинних мистців.

Бувають такі дні, навіть у закуреному Ню Йорку, коли повітря, очищене дощами, ясне, прозоре і пахне морськими просторами. Тонке мереживо молодого листя, пронизане несміливими променями вранішнього сонця, чітко вирізьблюється на асфальті, нагадуючи Ірині далеке дитинство, сусідню церкву, куди вона, беззлобна і чиста, приходила в неділю, виповнена вкрай побожним і радісним почуттям. Так само просочувалися промені сонця крізь вузькі церковні вікна, освітлюючи хмарки кадильного диму, і маленькій Ірочці здавалося, що вона ось-ось побачить у цих хмарках доброго Бога. І солодка туга за минулим зогріла захололе серце теперішньої Ірини.

Гнітючий настрій останніх днів, почуття безсилля перед подіями, які накочувались на неї, невблаганні, як хвилі розгойданого бурею океану, здавалося відступили від неї у цей пахучий ранок і лагідна тиша опанувала її душу. Вона сиділа на лаві, біля входу до музею і безтурботно спостерігала все, що відбувалося навколо.

Ось пробігла група дівчаток-підлітків, довгоногих і незграбних у своїх коротких спідничках. Вони про щось голосно сперечалися, зі сміхом перекидаючись книжками. Продибав зсутулений хлопець в окулярах, з довгою, неохайною шевелюрою, несучи під пахвою у великій рамі, очевидно, шедевр, на його думку. Дві вичепурені, грубо намальовані старі пані в капелюшках, прикрашених яскравими квітками, в норкових накидках, статечно проминули лаву, на якій сиділа Ірина, ведучи на ланцюжках цілу зграйку комічно підстрижених малесеньких пуделів. М'ячко шурхотіли по асфальту колеса автомобілів. Голуби довірливо підходили до Ірининих ніг, допитливо поглядаючи на неї червоними намистинками очей. До Ірининої лавки підвезла возика зі сплячою дитиною молода мати і розташувалася на сонечку стерегти сон свого нащадка. Ірина крадькома заглянула до візочка і побачила рожевого, біленького хлопчика, що мирно посопував, надимаючи пухкі губенята.

„Таким буде син Віктора, мій внук, — подумалося Ірині і, як поштовх у серце: — і внук Сергія!" І відразу потьмарився весняний ранок. Ірина встала і почала тяжко підніматися сходами музею.

І тут химерна доля приготувала їй несподівану, фатальну зустріч. У першій же залі, на другому поверсі, перед образом мадонни Рафаеля, на складаному стільчику сиділа пишноволоса бльондинка і змальовувала щось у свій альбом, а біля сусіднього образа, в профіль до Ірини, стояв той, кого вона даремно шукала довгими місяцями.

Кров ударила Ірині в скроні. Як і тоді, у вісні, вона не зчулася, як у руці опинився револьвер. Крім них трьох, у залі не було нікого, тільки десь чути було, як хтось переходив з місця на місце і кроки лунко відбивалися в анфіляді порожніх заль.

(Далі буде)

ПРОТОКОЛ

З РІЧНИХ НАРАД ГОЛОВНОГО УРЯДУ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, ЯКІ ВІДБУЛИСЯ В ДНЯХ 26-го до 30-го ТРАВНЯ 1969 РОКУ, НА СОЮЗІВЦІ, КЕРГОНКСОН, Н. Й.

5.

Звіт головного секретаря Ярослава Падоха

Продовження з попереднього числа

У НОВОМУ РОЦІ

В часі цього звітування пройшли чотири місяці нового 1969 року. За той час ми придбали 1,333 нових членів. В минулому році в тому часі наш здобуток був 1,178 членів, тоб то в цім році маємо вислід кращий на 155 членів. Хоч цей рік є найбільш критичним щодо числа дозріваючих грамот, то ми досі зуміли покрити всі втрати та придбали невеликий приріст 85 членів. З кінцем квітня ц. р. загальне число членів дійшло до 88.350. Якщо нам поведеться пройти без втрати вакаційні місяці, можна сподіватися, що осінню ми зможемо видатно збільшити число нових членів й закінчити рік з помітною надвишкою. Наші надії в'яжуться не тільки з нашим 75-річним ювілеєм, але також з недалекою конвенцією УНСоюзу. Саме в цім тижні відійдуть до Відділів листи з пригадкою, що право на висилку самостійного делегата, одного чи більше, залежатиме від числа дорослих членів, з кінцем 1969 року. Ми заохочуємо в цих листах і будемо пригадувати й згодом, щоб Відділи подбали про стільки нових членів, щоб мати право на своїх делегатів і то по змозі більше їх число. Покладаємося також на зріст активности всіх союзових діячів, а зокрема нас, головних урядовців, які подібно, як то бувало в минулому, напевно схочуть скласти Ювілятові-Союзові свій найцінніший подарунок у виді нових членів.

В трудний період ввійшли ми і всі братські установи цього континенту. Поза нашими часовими труднощами, зв'язаними з двадцятиріччям нової іміґрації, які є проминаючі, є загальні труднощі, куди основніші і триваліші, а саме повне відмежування нашої національної громади від України й загрозливе відчужування нашої молоді. Ці труднощі є тривалої натури й їх можна перебороти тільки постійним збільшуванням нашої праці та віддання УНСоюзові і всій нашій національній громаді

Але й на цих труднощах не кінчаються наші турботи. Велику кризу переживає цілий братсько-забезпеченевий світ у ЗСА і Канаді. Зміна форм життя, небувалий добробут і тяга до вигоди з одного боку, а незвичайно високо кваліфікована й випосажена в більйонові фонди конкуренція великого асекураційного бизнесу з другого боку, до основ загрожують братським установам. Статистика за 1967 рік говорить твердою мовою про це, що на 150 найбільших братських установ на цім континенті, 103 падуть, а тільки одна третина вдержує стан посідання чи його побільшує. На всіх 45 слов'янських установ 33 падуть, а тільки 12 зростають і то деякі тільки номінально. Цей стан щороку погіршується. Подібні до нашого Союзи чехів, хорватів, москалів, сербів і південних словінців усі без винятку падуть, а на вісім словацьких установ тільки одна не зменшилася, придбавши в цілому році надвишку 549 членів, хоч має 104,000 членів. На п'ять жидівських організацій впали чотири; на чотири лютеранські — дві, а на 31 католицьку зменшилися 20. Отже не тільки національний, але й віросповідний принцип не рішає про успіх чи невдачу. Відчувають кризу навіть великі кольоси. Польський Звйонзек Народови в Чикаґо, який має третину мільйона членів, втратив у 1967 році 4,000 членів, а американський Роял Нейборс, що має понад пів мільйона членів, втратив понад 5,000 членів. На цьому тлі УНСоюз та взагалі українські Союзи стоять порівнюючи найкраще, і поміж національними групами занимають перше місце. Завдячуємо це більшій відданості своїй національній громаді та зрозумінню, що в організованості наша сила. Коли до цього прилучиться ще, сьогодні мінімальне, зрозуміння незаступної вартости життєвого забезпечення для долі одиниць і цілих родин, тоді шлях нашого постійного розвитку буде запевнений. З цією надією вступаємо в новий період нашого життя й праці, розпочинаючи четверте чвертьсторіччя Батька Союзу.

КІНЦЕВІ ЗАВВАГИ

Минулорічним вислідом праці ми невдоволені. Ні загальним числом придбаних нових членів, ні кінцевим балянсом членів. Хоч ріст наш від пару років, в яких масово прибувала нова іміграція, був повільний, бо пересічно УНСоюз зростав по тисячі членів річно, то замкнення останнього року без приросту, вказує на погіршення ситуації. Які причини вплинули на це? Вияснити їх це перший шлях для поправи в майбутньому. Тому спробуймо це зробити.

1. Безсумніву загал союзового активу не попрацював так наполегливо в минулім році, як в роках раніших. Це відноситься до всіх: відділових і головних урядовців, до відділових і постійних організаторів до ЗСА і Канади. Отож мусіли бути якісь особливі причини цього сповільненого ходу праці.

2. Думаю, що тут діяли ще непорозуміння на останній конвенції, а зокрема справа підвишки секретарської винагороди. На окружних зборах ця справа була частим предметом дискусії і нарікань.

3. Діяли тут, з кожним роком трудніші обставини здобути добрих секретарів і організаторів. Треба для одних і других створювати такі приваблиі обставини праці і винагороди, очевидно в межах можливости УНС і виплатности, щоб таки на силу здобувати нових, надійних співпрацівників. Криза в суспільнім житті всюди позначується, вона не оминає й нас.

4. В громаді немає спокою і той неспокій шкодить їй на всіх її ділянках праці. Чикаґо це не єдиний приклад того. УНСоюз є настільки передовою організацією і настільки заанґажованою в загальній суспільній праці, і настільки відповідальною за стан громади, щоб її міг не зачеркнути будьякий загально-громадський конфлікт.

5. Для повности образу підмічуємо невироблення української громади відносно значення життєвого забезпечення. Для його усунення треба особливих, наполегливих і коштових заходів. Першим з них було б утворення окремого посту для зв'язку з громадою і видавання для членів і не-членів окремого періодичного видання, а далі значне збільшення окремих видань, посвячених життєвому забезпеченню і нашій установі, збільшення статтей в загальній пресі, оголошення в позасоюзовій пресі, радієві передачі тощо. Чим скоріше утворимо окремий бюджет для цієї справи, тим скоріше розпічнеться фахова і солідна праця над перевихованням нашої громади в напрямі доцінювання асекурації. Чим менше в нас фахових організаторів, тим потрібніша загальна інформативна служба.

6. Ця служба і чимало інших завдань, які були видні для звітодавця, він не міг виконати з причини браку часу і сил. Зданий на себе самого і одним одну секретарську силу, він не міг подолати всім завданням і багато готових плянів залишилися в стадії плянування. Збільшення персоналу цього дуже важливого для росту УНСоюзу організаційного відділу є передумовою його належного функціонування. Нехай буде ясно сказане, це що повинно бути сказаним: головний секретар 35,000,000 установи і керівник організаційного відділу виконує, з браку персоналу, найпримітивніші функції, які несе кожний день, а на плянування і поладнання важливих справ не стає часу, ні сил. До того часті виїзди в часі вікендів, вимагають відпочинку в будні дні. З такого відпочинку він не скористав ані разу, бо не було його кому заступити в канцелярії. Бувало таке і то не рідко, що прилетівши до дому над раном зі службової поїздки, він мусів рано йти до канцелярії, бо ждали на нього і тільки на нього важні справи, яких ніхто, в браку персоналу, за нього виконати не міг. А коли занедужала, або пішла на вакації, його одинока секретарка, як це сталося тиждень перед цими річними нарадами, то впродовж цілого тижня головний секретар великого УНСоюзу мусів виконувати найпримітивніші функції включно до висилання інформативних друків, не то що писання маловажних листів, й занедбати важливі, передовсім передзвітові справи. Подиктований в половині до диктафону річний звіт прийшлося з приводу недуги секретарки впродовж тижня, викинути й стати самому писати наново звіт на машинці. Зміна такого стану є передумовою поправи функціонування організаційного відділу і ощадність на відмові збільшити персонал того відділу, є з великою шкодою для УНСоюзу, а зокрема одною з поважних перешкод його дальшого росту.

Про конкуренцію асекураційних компаній та інші причини й труднощі в організаційній ділянці була мова раніше.

Ріст членства УНСоюзу це найважніша справа нашої установи. Важніша за її, зрештою дуже здорові, фінансові, основи. Вона є справою всіх головних урядовців, а зокрема всіх членів Екзекутиви УНСоюзу, не лише керівника організаційного відділу. Тому всі ми несемо відповідальність за стан того відділу та стан росту УНСоюзу. Наші спільні рішення та вказівки на цих річних нарадах можуть і повинні серіозно вплинути на хід праці того відділу й допомогти в його більшій видатности. Про це я прошу Головний Уряд і вірю, що він від цього не відмовиться.

Після звіту головного секретаря склав свій звіт головний касир.

Звіт головного касира Петра Пуцила

Це є перший мій звіт, як головного касира Українського Народнго Союзу. З Вашої волі, виявленої голосуванням під час наших річних нарад минулого 1968-го року, я перебрав цей важливий і відповідальний пост у нашому великому і славному Союзі з днем 1 липня звітового року, вступивши на місце світлої пам'яті Івана Кокольського, якого 27 квітня 1968 року ненадійно Всевишній покликав до останнього звіту його життя.

Перебравши пост головного касира нашої великої установи, я мав добрі побажання уніх, Вас, що вибрали як і найширших кол членства УНСоюзу. Я зустрівся зокрема з доброзичливою співпрацею і допомогою екзекутивних урядовців та застав штаб працівників касового департаменту, з такими висококваліфікованими знавцями свого діла, як пані Уляна Дячук, Степан Курляк та інші.

Перебираючи пост головного касира, я цілком давав собі справу з того, що „касова історія" УНСоюзу не починається від мене, що за 74 роки свого існування та моїх кваліфікованих попередників УНСоюз саме в цій фінансово-інвестиційній ділянці має величезний досвід, що в його фінансовій політиці все мало свої причини і свої цілі, і я вважав своїм першим обов'язком з цією „політикою" та її причинами і цілями основно познайомитись, бо тільки знання минулого дає тверду основу для праці в теперішньому та для плянування на майбутнє. Довгий досвід на провідному становищі в банковій установі, як і довгі роки моєї активности в УНСоюзі на пості члена Головної Контрольної Комісії були мені в цьому дуже допоміжні.

ЦИФРИ ГОВОРЯТЬ

Голосніші за всі слова є факти, а факти в касовому звіті — це цифри. Пригляньтеся їм, простудіюйте їх, і переконаєтесь, що наш Союз у звітовому часі — коли мова про його фінанси, бо про них я звітую — зробив новий великий крок вперед, що закріплює його місце між найпередовішими того роду братерськими установами на нашому континенті. Дозвольте звернути окрему увагу тільки на деякі позиції в моєму звіті:

ЗАГАЛЬНЕ МАЙНО УНСоюзу з кінцем звітового 1968-го року виносило $34,728,458.67, що в порівнянні із кінцеворічними замкненнями 1967-го року означає збільшення цього нашого загального майна на $1,389,506.66, себто на 4.01 відсотка. УНСоюз уже справді поступає мільйоновими кроками вперед.

ЗАГАЛЬНА СУМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ членів в УНСоюзі збільшилася в звітовому 1968-му році на $1,469,263.00 і виносила з кінцем 1968-го року $74,800,014.00 ($52,933,002.00 у відділі дорослих членів і $21,867,012.00 в молодечому департаменті). В це не є включена сума подвійного забезпечення, що збільшує цю загальну суму до кругло $125,000,000.00.

НОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ — в звітовому часі нові члени забезпечились в УНСоюзі на загальну суму $7,180,500.00, з чого $5,925,000.00 припадає на дорослих і $1,255,500.00 на молодечих членів.

РЕЗЕРВИ НА ЧЛЕНСЬКИХ ГРАМОТАХ, обраховувані на базі трьох відсотків, збільшилися в звітовому часі на $848,746.00 і з кінцем звітового року виносили $24,283,479.00.

(Продовження на сторінці 4-ій)

Annual Statement of Ukrainian National Association, Inc. — 1968

ASSETS

*Bonds		$24,726,322.10
*Stocks		20,000.00
Mortgage loans on real estate		8,709,738.35
Properties occupied by the Society		40,700.00
Properties acquired in satisfaction of debt		27,640.44
Certificate loans and liens		525,351.38
Cash and bank deposits		288,010.31
Cash and invested assets	$34,337,762.58	
Amounts recoverable from reinsurers		1,338.00
Electronic data processing and equipment		4,974.20
Premiums actually collected by subordinate lodges not yet remitted to Home Office		26,587.55
Life insurance premiums and annuity considerations deferred and uncollected		17,058.92
Accident and health premiums due and unpaid		493.90
Investment income due and accrued		340,243.52
TOTAL		$34,728,458.67

*Bonds — Amortized or investment value
*Stocks — Savings and Loan Association value

LIABILITIES, SPECIAL RESERVES AND UNASSIGNED FUNDS

Aggregate reserve for life certificates and contracts	$24,279,928.00
Aggregate reserve for accident and health certificates	3,544.00
Supplementary contracts without life contingencies	120,423.18
Certificate and contract claims: Life	136,623.96
Provisions for refunds apportioned for payment to December 31, 1969	689,000.00
Premiums and annuity considerations received in advance less $ 0 discount; including $12,418.91 accident and health premiums	480,032.61
Commissions to fieldworkers due or accrued. Life and Annuity $14,844.00, Accident and Ealth $418.00	15,262.00
General expenses due or accrued	5,882.80
Taxes, licenses and fees due or accrued	1,223.61
Unearned investment income	719.61
Amounts withheld or retained by Society as agent or trustee (real estate taxes held in escrow)	9,803.52
Net adjustments in assets and liabilities due to foreign exchange rates	106,613.56
Liability for benefits for employees and fieldworkers if not included above	136,753.00
Printing plant expenses due and unpaid	4,461.05
Mandatory securities valuation reserve	244,289.15
Unexpired subscriptions to official publication	12,659.40
TOTAL LIABILITIES	$26,247,219.45
Unassigned funds	8,481,239.22
TOTAL	$34,728,458.67

GENERAL EXPENSES

	Life	Insurance Accident & Health	Investment	Fraternal	Total
Rent	$ 12,000.00				$ 12,000.00
Salaries and wages	133,918.27	$2,538.27	$ 41,742.88	$ 18,776.55	196,975.97
Insured benefit plans for employees	11, 235.24				11,235.24
Uninsured benefit plans for employees	5,200.00				5,200.00
Medical examination fees	4,081.10				4,081.10
Traveling expenses	9,523.03		4,761.50	15,474.94	29,759.47
Advertising	2,084.50	833.80		1,250.70	4,169.00
Postage, express, telegraph and telephone	7,599.31		2,198.26	3,514.12	13,311.69
Printing and stationery	24,618.21	159.00		4,828.41	29,605.62
Cost or depreciation of furniture and equipment	1,853.69			8,968.94	10,822.63
Rental of equipment	3,362.13				3,362.13
Lodge supplies less $ (none) from sales				1,485.20	1,485.20
Books and periodicals	405.26			270.18	675.44
Bureau and association dues				824.02	824.02
Insurance except on real estate	2,420.40				2,420.40
Collection and bank service charges	574.07		5,102.71		5,676.78
Sundry general expenses	3,838.40				3,838.40
Actuarial, auditing and statistical service feees	14,140.83				14,140.83
Donations and scholarships				29,000.00	29,000.00
Field expense allowance	15,268.68	803.62			16,072.30
Field conferences other than local meetings	4,466.05				4,466.05
Official publication				148,800.00	148,800.00
Expense of Supreme Lodge Meetings	7,698.16			5,132.10	12,830.26
Expenses of Canadian Office	2,418.44				2,418.44
Athletics				2,042.80	2,042.80
Real estate expenses			316,175.49		316,175.49
GENERAL EXPENSES PAID	$266,705.77	$4,334.69	$369,980.84	*$240,367.96	$881,389.26
General expenses unpaid December 31, current year	5,807.80		1,266.81	75.00	7,149.61
General expenses unpaid December 31, previous year	1,431.75		1,244.10		2,675.85
GENERAL EXPENSES INCURRED DURING YEAR	$271,081.82	$4,334.69	$370,003.55	$240,442.96	$885,863.02

* (a) Charitable $2,100.00; (b) Institutional $1,500.00! (c) Recreational and Health $2,042.80; (d) Educational $13,700.00; (e) Religious $10,000.00! (f) Membership $17,230.32; (g) Other $193,794.84; (h) Total $240,367.96.

TAXES, LICENSES AND FEES

	Life	Insurance Accident & Health	Investment	Fraternal	Total
Real estate taxes			$26,696.17		$26,696.17
State insurance department licenses and fees	$ 632.00				632.00
Provincial insurance department fees	914.30				914.30
Other state taxes, incl. $1,466.78 Social Security	1,114.75	$ 58.67	220.00	$ 73.36	1,466.78
Federal taxes, incl. $7,999.70 Social Security	6,079.77	320.00	1,199.95	399.98	7,999.70
All other taxes	1,353.16				1,353.16
TAXES, LICENSES AND FEES PAID	$10,093.98	$378.67	$28,116.12	$473.34	39,062.11
Taxes, licenses and fees unpaid December 31, current year	1,148.07	60.42	226.59	75.54	1,510.62
Taxes, licenses and fees unpaid December 31, previous year	616.63	42.98	161.18	253.72	1,074.51
Taxes, licenses and fees incurred during year	$10,625.42	$396.11	$28,181.53	$295.16	$39,498.22

ANALYSIS OF NON-ADMITTED ASSETS AND RELATED ITEMS
(Excluding Investment Adjustment Not Listed)

	End of Previous Year	End of Current Year	Change for Year — Increase
Bills receivable	$ 20,440.32	$ 24,721.55	— $4,281.23
Printing Plant and Equipment	45,427.45	38,935.91	+ $6,491.54
Old age home and camp property	501,797.37	494,465.82	+ $7,331.55
Total Change			+ $9,541.86

RECONCILIATION OF LEDGER ASSETS

Increases in Ledger Assets

Premiums on life certificates	$2,706,809.12
Accident and health cash premiums, including $1,864.15 certificate, membership and other fees	38,292.94
Consideration for supplementary contracts without life contingencies including $ 0 disability	4,202.65
Gross investment income	1,848,224.81
Mortgage Inspection Fees Received	830.15
Fraternal Fund	55.00
Donations Received	1,586.77
Real estate taxes to be held in escrow received	992.44
From sale or maturity of ledger assets	59.01
Total Increases in Ledger Assets	$4,600,852.89

Decreases in Ledger Assets

Certificate & contract claims (Life)	$1,447,392.59	
Accident and health	12,500.00	
Interest on certificate or contract funds	754.18	
Surrender values	176,751.79	
Refunds to members	340,901.84	
TOTAL paid Members and Beneficiaries		$1,978,300.40
Paid for claims on supplementary contracts without life contingencies	6,595.04	6,595.04
Commissions to field workers: Life insurance (incl. $ 0 commuted commissions)	267,134.37	
Accident and health (incl. $ 0 commuted commissions)	3,690.98	
		270,825.35
General expenses and fraternal payments		881,389.26
Taxes, licences and fees		39,062.11
Voluntary payments to indigent members		37,745.00
Loss on operation of Printing Plant		699.87
From sale or maturity of ledger assets		10,616.36
By adjustment in book value of ledger assets		18,178.61
TOTAL Decreases in Ledger Assets		$3,234,412.00

RECONCILIATION BETWEEN YEARS

Amount of ledger assets December 31st of previous year	$33,518,697.62
Increase (+) or decrease (—) in ledger assets during the year	+ $1,357,440.89
Total—Ledger Assets December 31st of Current Year	$34,876,138.51

REFUND TO MEMBERS

Applied to pay renewal	$ 1,676.50
TOTAL	$ 1,676.50
Paid in cash	339,225.34
TOTAL	$340,901.84
Provision for refunds payable in following cal. year	689,000.00
TOTAL	$689,000.00
Total of previous year	394,000.00
TOTAL REFUNDS TO MEMBERS	$635,901.84

UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

Valuation Exhibit as of December 31, 1968

TOTAL ADMITTED ASSETS	$34,728,458.67
Reserve for Life Certificates	24,279,928.00
Reserve for Accident Certificates	3,544.00
Claims and accrued liabilities	1,963,747.45
TOTAL LIABILITIES	$26,247,219.45
Margin of safety to certificate-holders	8,481,239.22
TOTAL	$34,728,458.67

The ratio of admitted assets to total liabilities at at December 31, 1968, was	132.31%
The ratio of actual deaths to the expected deaths according to the mortality tables for the year 1968, was	61.4 %
The ratio of interest earned on all funds during the year 1968, was	4.37%

(Signed by): DAVID SILVERMANN
PEAT, MARWICK, MITCHELL & CO.
WOLFE, CORCORAN DIVISION
(Consulting Actuaries)
JOSEPH LESAWYER, Supreme President
PETER PUCILO, Supreme Treasurer.

Звіт головного касира Петра Пуцила

(Продовження зі сторінки 3-ої)

НАДВИШКА РЕЗЕРВИ на членських грамотах, навіть при знову збільшеній сумі виплачуваних членам дивіденд, збільшилася на $170,283.84 та виносила з кінцем 1968-го року $8,481,239.22.

ВИПЛАТИ НА ЧЛЕНСЬКІ ГРАМОТИ в 1968-му році виносили разом $2,023,747.29, на що склались: виплати посмертного — $680,741.24; виплати на акцидентові грамоти — $12,500.00; дозрілі грамоти — $765,259.97; зворотні вартости — $176,751.79; дивіденди — $388,494.29. На окрему увагу заслуговує факт, що з усіх виплат більше ніж половину, бо $1,333,006.05 одержали члени УНСоюза за свого життя, що має далекойдуче значення для дальшого розвитку нашого Союзу та його служби своїм членам.

ДИВІДЕНДИ, — як уже згадано вище, УНСоюз в 1968-му році виплатив титулом дивіденд своїм членам загальну суму $388,492.29, що їх одержали власники понад 56,000 забезпеченевих грамот. На такі виплати дозволяє сильна фінансова база нашої установи та добре господарювання її майном.

ІНВЕСТИЦІЇ — в 1968-му році УНСоюз інвестував чи знову інвестував свого майна на загальну суму $3,838,306.09, з чого припадає $1,105,000.00 на інвестиції в державних бондах ЗСА, $500,000.00 на інвестиції в провінційних облігаціях в Канаді, $1,340,000.00 на інвестиції в публічних облігаціях та $893,306.09 на інвестиції в гіпотечних позичках.

ВІДСОТКИ ВІД ІНВЕСТИЦІЙ в 1968-му році збільшилися до пересічно 4.37% із пересічних 4.13% в попередньому 1967-му році.

Це тільки деякі із багатьох цифер та їх зіставлень, що подані в подрібному звіті та з якими кожний мав чи ще матиме нагоду познайомитись. Подаю їх ще окремо, бо вони можуть послужити характеристикою для загальних напрямних в господарюванні союзовим майном, забезпеченні того майна та поставленні його на послуги нашому членству.

ПРИБУТОК

	1967	1968
З місячних вкладок від членів	$2,697,194.16	$2,752,202.53
Відсотки від бондів	847,917.37	973,038.21
Відсотки від морґеджів	496,531.77	502,049.32
Прибуток від друкарні й книгарні	323,455.18	334,449.39
Прибуток від реальности в Керголксон, Н. Й.	279,013.32	386,251.60
Чинш від реальности в Джерзі Сіті, Н. Дж.	24,000.00	24,348.85
Відсотки від членських позичок	19,457.06	20,546.23
Зворот коштів при морґеджових інвестиціях	11,835.00	830.15
Перенос посмертних виплат до Сирітського Фонду	6,344.76	4,202.65
Зворот за реасекурацію	6,280.00	1,684.00
Надвишка при сплачених бондах	2,701.87	3,208.70
Виплати на заплату податків морґеджових інвестицій	3,700.52	792.44
Відсотки від банків	1,596.23	1,232.71
Пожертви на Фонд Наглої Потреби	1,533.63	1,586.77
Дивіденда від стаків	1,216.66	900.00
З переносу резерви при зміні кляси забезпечення	1,162.03	1,293.00
Зиск при продажі бондів	155.77	59.01
Зворот позички до Народного Фонду	27.00	55.00
Разом прибуло	$4,724,122.33	$4,958,730.56
Різні переноси поміж фондами та звороти	$ 86,025.29	$ 141,871.67

ІНВЕСТИЦІЇ

	1967	1968
Сплачено бондів і обнижено їх вартість	$1,364,626.83	$1,474,392.21
Сплачено морґеджів	1,056,359.13	1,002,199.46
Сплачено позичок членів	77,849.83	90,259.80
Обниження вартости реальностей	14,666.60	18,178.61
Обнижена вартість друкарських машин	3,315.40	6,491.54
Обнижена вартість машин IBM	1,421.20	710.60
Разом	$2,528,238.59	$2,592,232.22
Разом прибуток	$7,338,386.21	$7,692,834.45

SCHEDULE SHOWING INCOME AND DISBURSEMENTS FOR THE YEARS ENDING DECEMBER 31, 1966, 1967 and 1968

INCOME:	1967	1966	1968
BALANCE FROM PREVIOUS YEARS	$32,159,524.54	$30,985,454.98	$33,518,697.62
Dues from Members	2,697,194.16	2,639,259.24	2,752,202.53
Dividend from stocks	1,216.66	1,306.25	900.00
Interest from banks	1,596.23	1,554.33	1,232.71
Interest from bonds	847,917.37	798,698.40	973,038.21
Interest from certificate loans	19,457.06	18,998.81	20,546.23
Interest from mortgage loans	496,531.77	463,097.42	502,049.32
Income from printing plant	323,455.18	306,386.76	334,449.39
Accrual of discount on bonds	2,701.87	2,385.19	3,208.70
Profit on bonds sold	155.77	100.10	59.01
Rent from real estate	303,013.32	314,119.95	360,600.45
Reinsurance recovered	6,280.00	4,044.00	1,684.00
Transfer of equities from Juvenile Department	1,162.03	1,295.00	1,293.00
Taxes, held in escrow — received	3,700.52	—	792.44
Investment expenses returned — Mtge Inspection Fee	11,835.00	4,143.58	830.15
Amounts received from death benefits	6,344.76	7,650.00	4,202.65
Grants repaid to Fraternal Fund	27.00	210.45	55.00
Donations received — "Emergency Fund"	1,533.63	1,425.48	1,586.77
Transfer of surrender charges	—	19,463.80	—
Sale of publications	—	4,660.85	—
TOTAL INCOME	$ 4,724,122.33	$ 4,588,799.61	$ 4,958,730.56
BALANCE	$36,883,646.87	$35,574,254.59	$38,477,428.18

DISBURSEMENTS:	1967	1966	1968
BALANCE	$36,883,646.87	$35,574,254.59	$38,477,428.18
Accrued interest paid on bonds	6,959.08	3,570.66	5,790.26
Amortization of premium on bonds	7,572.11	7,674.42	7,560.55
Loss on bonds — sold	9,559.77	—	10,616.36
Cash surrender	151,816.78	180,577.18	176,751.79
Death benefits	624,270.83	598,494.38	670,741.24
Additional accidental death benefits	13,500.00	4,000.00	10,000.00
Accidental death and dismemberment benefits	—	—	12,500.00
Payor death benefits	2,858.70	1,888.34	3,075.38
Endowments matured	591,856.75	598,745.16	765,259.97
Dividend to members	429,252.54	360,701.57	339,608.84
Juvenile equities withdrawn	1,162.03	1,295.00	1,293.00
Reinsurance premium paid	8,439.93	13,274.90	8,393.47
Actuarial and statistical expenses	6,797.00	5,156.26	5,155.50
Advertising and publication	4,161.50	7,630.57	4,169.00
Auditing committee expense	8,679.87	8,097.03	8,985.33
Bank charges for custodian account	5,064.47	4,690.18	5,102.71
Books and periodicals	575.95	523.84	675.44
Collection charges on Canadian checks	390.75	617.00	574.07
Corporation tax on premiums	1,355.11	1,363.43	1,353.16
Depreciation on printing plant and equipment	3,315.40	2,440.34	6,491.54
Depreciation of electronic data equipment	1,421.20	—	710.60
Depreciation of real estate	14,666.60	19,181.09	18,178.61
Dues to fraternal congresses	806.18	800.58	824.02
Employee hospitalization plan	3,661.07	3,045.77	8,558.13
Employee pension plan	5,200.00	2,166.65	5,200.00
Expenses of convention and annual sessions	18,212.45	187,820.26	12,830.26
Field conferences	5,544.46	4,464.21	4,466.05
Furniture and equipment	2,475.25	1,263.26	3,620.49
General office maintenance and expense	3,693.38	3,140.66	3,838.40
Insurance	2,005.00	977.00	2,209.00
Insurance — Group	2,664.16	701.86	2,677.11
Insurance — Workmen's Compensation	840.07	1,851.78	211.40
Insurance Department fees	11,693.13	5,967.58	1,546.30
IBM rentals and services	2,748.54	3,317.60	3,362.13
Legal expenses — general	35.00	—	—
Lodge supplies — purchased	3,155.23	7,354.21	1,485.20
Medical inspections	4,878.28	4,084.13	3,081.10
Official publication (Svoboda)	135,400.00	130,200.00	148,800.00
Operating expenses of Canadian Office	414.11	2,999.76	2,418.44
Operating expenses of printing plant	321,362.60	308,053.35	335,149.26
Operating expenses of real estate	303,617.16	289,763.93	342,871.66
Postage	8,319.55	8,081.50	8,976.35
Printing and stationery	30,905.89	25,735.88	24,777.21
Rent paid for home office	12,000.00	12,000.00	12,000.00
Reward to organizers	37,276.50	37,905.30	35,270.88
Reward to special organizers	26,616.00	24,618.00	24,140.50
Reward to secretaries	194,778.79	197,292.75	208,596.47
Reward to presidents and treasurers	3,068.00	3,037.50	2,817.50
Salaries of executive officers	69,500.00	53,266.65	68,500.00
Salaries of office employees	117,218.41	125,337.60	126,913.47
Supreme medical examiner's fees	1,050.00	250.00	1,000.00
Transfer of surrender charges	—	19,463.80	—
Tax — Federal unemployment insurance	608.50	545.70	327.75
Tax — Federal Social Security and Withholding	6,660.18	6,435.86	7,671.95
Tax — State unemployment and withholding	1,185.87	905.25	1,466.78
Taxes held in escrow — disbursed	—	3,378.10	—
Trust fund disbursed (including interest)	5,983.47	5,151.14	7,349.22
Telephone and telegraph	3,934.62	3,061.09	4,335.34
Traveling expenses — general	25,375.91	26,018.20	29,759.47
Traveling expenses of special organizers	20,250.01	20,010.99	16,072.30
Ukrainian publications	16,266.85	—	4,828.41
Voluntary payments to indigent members	43,070.00	44,505.00	37,745.00
Support (donations to charity etc.)	14,875.00	12,905.00	26,100.00
Scholarships	2,723.00	2,359.00	2,700.00
Special compensation for employees	—	1,352.00	1,562.50
Bonding of officers	—	1,585.00	—
Youth sport activities (athletics)	2,250.46	1,884.83	2,042.80
Donations disbursed	—	—	200.00
TOTAL DISBURSEMENTS	$ 3,364,949.25	$ 3,414,730.05	$ 3,601,289.67
BALANCE	$33,518,697.62	$32,159,524.54	$34,876,138.51

ВИДАТКИ
ВИПЛАТИ З ФОНДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕНЕВИХ ЗА РОКИ

	1968	1967	1966
Виплати посмертних запомог	$ 670,741.24	624,270.83	598,494.38
Відійшли з виплаченим забез. (енд.)	765,259.97	591,856.75	598,745.16
Дивіденда	339,608.84	429,252.54	360,701.57
Перенос резерви за суспендованих членів 1965 р.			19,463.80
Гроціеві звороти	176,751.79	151,816.78	180,577.18
Виплати на реальностях	17,910.48	20,476.92	15,194.19
Перенос на обниження вартости реальности в Джерзі Сіті	18,178.61	14,666.60	19,181.09
Виплати подвійного забезпечення	10,000.00	13,500.00	4,000.00
Страти при продажі бондів	10,535.77	9,559.77	
Премії за додаткове забезпечення	8,393.47	8,439.93	13,274.90
Перенос на обниження вартости інвест. у бондах	7,466.08	7,478.35	7,473.56
Відсотки на закуплених бондах	5,612.66	6,919.42	3,570.66
Заплата вкладок за дітей, яких родичі померли	3,075.38	2,858.70	1,888.34
Перенос на обмеження вартости IBM машин	710.60	1,421.20	
Перенос резерви при зміні кляс забезпечення	1,293.00	1,162.03	1,295.00
Виплати забезпечення від випадку	12,500.00		
Разом виплачено з фондів забезп.	$ 2,048,037.89	1,883,679.82	1,823,859.80

ІНШІ ВИПЛАТИ З ФОНДІВ ЗАБЕЗПЕЧЕНЕВИХ

	1968	1967	1966
Виплати друкарні й книгарні	$ 335,149.26	321,362.60	308,053.35
Зворот коштів Відд. секретарам	208,596.47	194,778.79	197,292.75
„Свобода" за орган	148,800.00	135,400.00	130,200.00
Платня службовців у Головній Канцелярії	126,913.47	117,218.41	125,337.60
Платня Головного Уряду	68,500.00	69,500.00	53,266.65
Нагороди за нових членів	35,270.88	37,276.50	37,905.30
Канцелярійні друки й прибори	24,777.21	30,905.89	25,735.88
Платня обласних організаторів	24,140.50	26,616.00	24,618.00
Кошти подорожі й репрезентації	29,759.47	25,375.91	26,018.20
Кошти подорожі обласних організаторів	16,072.30	20,250.01	20,010.99
Кошти річного засідання	12,830.26	17,812.45	39,886.91
Видання УНС англ. і укр. мовами	4,828.41	16,266.85	
Чинш за канцелярії у власному будинку	12,000.00	12,000.00	12,000.00
Асекураційні департ. за дозволи	1,546.30	11,693.13	5,967.58
Виплати на пошту і експрес	8,976.35	8,319.55	8,081.50
Кошти перевірки майна фаховою контролею	8.985.33	6,829.21	5,933.47
Актюар за оцінку та статистику	5,155.50	6,797.00	5,156.26
Федер. податок за соц. забезпечення	7,671.95	6,660.18	6,435.86
Кошти секр. курсів і окружних нарад	4,466.05	5,544.46	4,464.21
Пенсійні оплати службовців	5,200.00	5,200.00	2,166.65
Опікунча обслуга над бондами	5,102.71	5,064.47	4,690.18
Оголошення і друки	4,169.00	4,161.50	7,630.57
Телефон і телеграми	4,335.34	3,934.62	3,061.09
Лікарські бадання нових членів	3,081.10	3,828.28	4,084.13
Загальні канцелярійні видатки	3,838.40	3,693.38	3,140.66
Хоробове забезпечення службовців	8,558.13	3,661.07	3,045.77
Обниження вартости машин у друкарні	6,491.54	3,315.40	2,440.34
Нагорода Відділових предсідників і касирів	2,817.50	3,068.00	3,037.50
Відзнаки, книги і медалі для членів	1,485.20	3,155.23	7,354.21
Винайм і обслуга машин IBM	3,362.13	2,748.54	3,317.60
Групове забезпечення службовців	2,677.11	2,664.16	701.86
Машини, шафи і меблі	3,620.49	2,475.25	1,263.26
Спортова акція	2,042.80	2,250.46	1,884.83
Асекурація	2,209.00	2,005.00	977.00
Кошти Головної Контролі		1,850.46	2,163.56
Бонди Головного Уряду			1,585.00
Податок від доходів канадських інвестицій	1,353.16	1,355.11	1,363.43
Спеціяльна виплата відійшовшому службовцеві	1,562.50		1,352.00
Стейтовий податок за службовців	1,466.78	1,185.87	905.25
Винагорода головного лікаря	1,000.00	1,050.00	250.00
Обеспечення службовців (компенз.)	211.40	840.07	1,851.78
Вкладки до братських конґресів	824.02	806.18	800.58
Федеральний податок за службовців	327.75	608.50	545.70
Асекураційні книжки й журнали	675.44	575.95	523.84
Кошти вдержання Канадської Канцелярії	2,418.44	414.11	2,999.76
Оплата за канадські чеки й депозити	574.07	390.75	617.00
Кошти правні		35.00	
Разом виплачено:	$ 1,153,843.72	1,130,944.30	1,100,118.06
Разом з Фондів забезп. (посм.)	$ 2,048,037.89	1,883,679.82	1,823,859.80
Інші виплати з фондів забезп.	1,153,843.72	1,130,944.30	1,100,118.06
Р А З О М	$ 3,201,881.61	3,014,624.12	2,923,977.86

ВИПЛАТИ З ФОНДУ БРАТСЬКОГО

	1967	1968
Виплати запомог членам	$ 43,070.00	37,745.00
Виплати на народні цілі (гл. список)	14,875.00	26,100.00
Стипендії студентам (гл. список)	2,723.00	2,700.00
Конвенційні виплати	400.00	
Перенос на обниження вартости інвестицій в бондах	59.11	61.79
Відсотки при купні бондів	23.33	127.87
Р а з о м:	$ 61,150.44	66,734.66

ПОЖЕРТВИ ТА СТИПЕНДІЇ ВИПЛАЧЕНІ З ФОНДУ БРАТСЬКОГО

Альманах „Сільський Господар"	$ 100.00
Українська Вільна Академія Наук в Канаді	100.00
Спілка Української Молоді в Америці	100.00
Американський Червоний Хрест	250.00
Український Вільний Університет в Мюнхені	200.00
Наукове Товариство ім. Т. Шевченка в Канаді	100.00
Злучений Український Допомоговий Комітет ((спец. пож.)	1,000.00
Український Конґресовий Комітет	1,500.00
Фонд Будови Церкви св. Софії в Римі	10,000.00
Катедра Українознавства	10,000.00
Українська Вільна Академія Наук в ЗСА	250.00
Головна Централя Українських Спортових Т-в.	100.00
Злучений Український Допомоговий Комітет	1,000.00
Об'єднаний Фонд міста Джерзі Сіті	100.00
Курси Українознавства на Союзівці	1,000.00
Стипендія на Пенсильвенійському Університеті	100.00
Стипендія на Університеті Манітоби	100.00
Стипендія — Софія Мартинець	295.00
Стипендія — Ярослав Чекут	200.00
Стипендія на Пенсильвенійському Університеті	200.00
Стипендія на Університеті Альберти	100.00
Стипендія — Джоен Пашен	400.00
Стипендія — Григорій Дзюба	400.00
Стипендія — Софія Мартинець	205.00
Стипендія — Роман Мельник	500.00
Стипендія — Анна Слюсарчук	500.00
РАЗОМ:	$ 28,800.00

ВИПЛАТИ З ФОНДУ СИРІТСЬКОГО

	1967	1968
Виплачено посмертних запомог з Фонду Сирітського враз із відсотками	$ 5,983.47	7,349.22
Перенос на обниження вартости інвестицій в бондах	29.05	26.67
Відсотки при купні бондів	11.67	49.73
Страта при продажі бондів		85.59
Разом:	$ 6,024.19	7,506.21

ВИПЛАТИ З ФОНДУ ЗАХИСТУ

	1967	1968
Виплачено на реальностях в Керговксон, Н. Й.	$ 283,140.94	324,961.18

ВИПЛАТИ З ФОНДУ НАГЛОЇ ПОТРЕБИ

	1967	1968
Перенос на обниження вартости інвестицій в бондах	$ 5.60	6.01
Відсотки при купні бондів	4.68	
Пожертви		200.00
Разом:	$ 10.28	206.01

	1967	1968
Разом виплачено	$ 3,364,949.25	
Різні переноси поміж фондами та звороти	$ 86,025.29	141,871.67

ІНВЕСТИЦІЇ

	1967	1968
Інвестовано в бондах і піднесено їх вартість	$ 2,613,680.95	2,944,186.54
Інвестовано в морґеджах	1,138,804.00	893,306.09
Позички членам на підклад грамот	116,056.11	91,556.07
Закуплено машини до друкарні	24,341.56	
Збільшено вартість реальности в Керговксон, Н. Й.	8,401.42	6,647.06
Перебрано реальність		27,640.18
Разом:	$ 3,901,284.05	3,962,066.90
РАЗОМ — ВИДАТКИ	$ 7,352,258.56	7,705,227.64

(Продовження в наступному числі)

ПРИБУТКИ Й ВИДАТКИ
ВІД 1-го СІЧНЯ до 31-го ГРУДНЯ 1968 р.

	Прибутки	Видатки
Січень	$ 593,360.34	$ 539,551.60
Лютий	496,148.48	502,662.97
Березень	659,335.94	568,414.75
Квітень	487,944.76	605,979.71
Травень	761,146.61	600,445.25
Червень	555,485.29	764,589.51
Липень	508,381.18	380,223.60
Серпень	554,009.74	501,996.21
Вересень	693,896.62	820,653.80
Жовтень	1,234,287.90	1,209,826.60
Листопад	530,541.90	462,755.96
Грудень	618,295.69	749,027.68
Разом	$7,692,834.45	$7,705,227.64

ЗІСТАВЛЕННЯ ГОТІВКИ:

Готівка з кінцем грудня 1967 р. осталася	$ 300,403.50
Прибутки за 1968 рік	7,692,834.45
Разом	$7,993,237.95
Видатки за 1968 рік	$7,705,227.64
Готівка з кінцем грудня 1968 р. осталася	$ 288,010.31

ГРОШІ УЛЬОКОВАНІ В БАНКАХ:

Bankers Trust Company, N.Y., N.Y.	$ 15,463.71
Canadian Imperial Bank of Commerce, Toronto, Ont.	57,289.09
Commercial Trust Co., Jersey City, N.J.	23,877.97
Ellenville National Bank, Ellenville, N.Y.	11,803.32
First Jersey National Bank, Jersey City, N.J.	29,185.88
Hudson County National Bank, Jersey City, N.J.	1,063.71
Irving Trust Co., New York, N.Y.	21,959.29
Kingston Trust Co., Kerhonkson, N.Y.	4,760.42
Morgan Guaranty Trust Co., New York, N.Y.	3,626.45
Royal Bank of Canada, Toronto, Ont.	40,127.62
Union County Trust Co.	3,852.85
Готівка в банках без відсотків	$213,010.31
Готівка в банках на відсотках: Royal Bank of Canada, Toronto, Ont.	75,000.00
Разом	$288,010.31

80-ТИ РІЧЧЯ ГЕНЕРАЛА ПАВЛА ШАНДРУКА

Громадська невдячність загально відома, серед нашої громади у Трентоні Н. Дж., то й поготів! Але трапляються й серед нас, дай, Боже, щоб вони остаточно закріпились проблиски загальної вдячности й пошани до своїх дійсно заслужених громадян. Це можна було завважити серед трентонської громади відносно довголітнього жителя столиці стейту Ню Джерзі, загальновідомого і заслуженого для Батьківщини Вояка і Громадянина генерал - полковника Павла Шандрука.

Ген. Павло Шандрук

Популярність та загальна любов і пошана до генерала Шандрука серед вояцтва, зокрема з останньої регулярної за час другої світової війни військової одиниці — Української Національної Армії, зорганізованої із вояків обох дивізій СС „Галичина" — повністю оправдана. Кожний вояк любить, шанує і поважає свого старшину, якщо старшина сповняє чесно і совісно свої обов'язки. Генерал - полковник Павло Шандрук може радіти: Господь дозволив йому дожити поважного віку та нагородив його міцним здоров'ям, а українська громада, на схилку його трудолюбного і повного посвяти для добра України життя — виявляє Ювілятові пошану і любов.

Продовж майже двадцять років спільного проживання в одному місті можна було закарбувати у пам'яті і серцях триб життя та всю широку діяльність цієї доброї, талановитої, завжди ввічливої та на найвищому щаблі патріотично настроєної людини. Генерал Павло Шандрук — це з крови й кості вояк. Для його немає релігійних, політичних чи соціальних бар'єрів. Він з кожним вміє знайти спільну мову, з кожним потрапить робити добре і конструктивне діло. Трентон, в якому доля судила йому доживати віку в товаристві своєї доброї та завжди вирозумілої дружини, знає і поважає „свого Генерала"! Немає імпрези в Трентоні і всюди, де його запросять, щоб Генерал Павло Шандрук не був приявним, якщо не головним промовцем, то почесним гостем, не пропустить жадної нагоди, щоб не привітати дорогу йому, пластову, сумівську, одумівські, католицьку чи православну молодь. Залюбки буває на імпрезах молоді, промовляє до неї зрозумілою їй мовою, радіє її ростом і сумує разом з вихованками її недоладками.

З нагоди 50-ліття Незалежности і Соборности Української Держави та завдяки невсипущій діяльності і зв'язкам, що їх має мгр. Дарія Кузик, секретар місцевого Українського Публіцистично - Наукового Інституту, місцевий щоденник „Ди Трентон Івнінґ Таймс" з 9-го січня 1969 р. помістив на передовому місці, на три шпальти з чотирма світлинами генерала, теплий та вірний для нас редакційний матеріял, пера співробітниці щоденника, прихильної для українців журналістки Джей Ц. Фінк. У формі інтерв'ю — розповіді генерала вона розповіла читачам про Україну, Визвольні Змагання та пов'язане на тому тлі життя Генерала. Статті та редакційні замітки, де згадано добре ім'я генерала, подибується в американській пресі досить часто. Його книжку „Армс оф Вальор", видану англійською мовою ньюйоркським Вном Роберта Спеллера і Синів в 1959 році, можна набути у кожній трентонській книгарні, чи позичити в місцевій бібліотеці.

Своє вісімдесятиріччя Генерал — Ювілят Павло Шандрук зустрічає в повному здоров'ї, із спогадами про славне минуле та з плянами на дальше майбутнє. Можна тільки побажати Достойному Ювілятові: Многих і щасливих літ!

(юко)

ЗА ПАТРІЯРХАТ УКЦЕРКВИ

Громадянство міста Фініксу, Арізона, дня 1-го червня заснувало Т-во за Патріярхальний Устрій Української Католицької Церкви. Збори розпочались молитвою. До почесної президії ввійшли: голова — о. М. Горошко, О. Комарницький — екзекутивний голова й Яр. Бакович — секретар. Потім о. Горошко вияснив ціль Патріярхату, сказавши, що „нам треба домагатись, щоб Патріярх рядив нашою церквою згідно з її церковними правами та обрядом, згідно з постановою Другого Ватиканського Собору. Наша двомільйонова УКЦерква в діяспорі мусить мати для її розвитку і добра свого Патріярха. Всі інші церкви обряду, що й наша, хоч і менше чисельні, мають своїх Патріярхів". О. Комарницький поінформував про акцію в справі Патріярхату на терені Америки і Канади і закликав громадян Фініксу створити Товариство за Український Патріярхат. М. Мельникович відчитав ним написану резолюцію, з проханням, щоб Папа Павло VI, за апробатою Їх Блаженства Верховного Архиєпископа Кардинала Йосифа Сліпого, скликав Єпископський Синод. У резолюціях є прохання до наших Владик, щоб сприяли створенню Патріярхату, та висловлено побажання, щоб першим Патріярхом був Їх Блаженство Верховний Архиєпископ Кардинал Йосиф Сліпий. Присутні привітали доповіді і резолюцію оплесками. До Управи Т-ва за Патріярхальний Устрій вибрано: о. М. Горошко — почесний голова, О. Комарницький — екзекутивний голова, Ярослав Бакович та В. Литвинишин — секретарі, М. Мельникович і В. Левицький — заст. голови, О. Івасів — скарбник. Контрольна Комісія: В. Шкварок, п. Назаревич і Г. Помяк. Голова О. Комарницький поставив внесок, щоб додати по одному представникові від всіх організацій, як дорадчих членів Управи, на що всі погодились.

В дискусії брали слово В. Литвинишин і В. Савицький. Збори закінчено спільною молитвою.

В. Литвинишин

Трентон, Н. Дж.

КОНЦЕРТ УЧНІВ УМІ

(юко) В неділю, 29-го червня відбувся тут попис — концерт учнів Українського Музичного Інституту, Відділи в Трентоні і Балтиморі. До попису стануло понад двадцять юначок і юнаків, — елевів трентонського та балтіморського відділів УМІ, що під проводом свойого учителя — керівника УМІ в Трентоні проф. Ярослава Лабки (скрипка) показали доволі численній публіці свої осяги.

Крім учнів проф. Я. Лабки він веде одночасно навчання гри на скрипці в Балтиморі), в пописі взяли участь — діти членів парохії св. Йосафата в Трентоні, що навчаються поза УМІ, в приватних, здебільша американських учителів. Явище похвальне, якщо йдеться про організатора цьогорічного попису (проф. Я. Лабку), що дозволив виписуватися українським дітям перед українською публікою, та одночасно сумне, якщо йдеться про батьків цієї молоді, що стороняться українських музичних шкіл.

Згідно з програмкою в пописі виступали: скрипалі Юрій Обаранець, Ростик Микитин, Омелян Коропей, Роман Коропей, Мирон Обаранець та вже чимало заавансований Юрій Вацлавів (УМІ — Балтімор). Крім скрипалів, на дуже поганенькому інструменті пописувалися ще й „піяністи": Юлія Гуль, Наталка Курилко, Віра Микитин, Марта Копаниця, Надія Кіржецька та вже дуже заавансована Марійка Гафткович, що одночасно була акомпаняторкою для усіх скрипалів.

Попис складався з двох частин: у першій частині були індивідуальні виступи концертантів, що грали на скрипці, або на піяніні твори українських та чужих кобпозиторів. У другій частині - ансамбль скрипалів (18 скрипок) під керівництвом учителя Я. Лабки, виконав В'язанку Українських Мелодій, „Турецький Марш" Бетговена та Моцартову „Серенаду". Ця оркестра" грала чисто, бадьоро і, що найважливіше, зіграно, нагод до проб було мало, з огляду на довшу недугу проф. П. Лабки.

З поодиноких концертантів на вирізнення заслужили, згадані вже вище: піяністка Марійка Гафткович (Трентон) та Юрій Вацлавів — скрипаль (Балтімор). А біля них, чисто звучали тони скрипки в обох братів Обаранців, Ростика Микитина, Омеляна Коропея. Добру техніку виказали на піяніні Наталка Курилко, Віра Микитин та Марта Копаниця.

На пописі була директор УМІ з ЗСА проф. Дарія Гординська — Каранович, яка дякувала дітям, їхнім батькам та публіці за участь у цього рода імпрезах, які ушляхетнюють людину та закріплюють в молоді замилування до краси, не говорячи вже про професійні можливості в більш талановитих дітей. Після попису, так виконавці як і вдячна публіка користувалася обильним буфетом, солодощами і кавою, що їх приготовили батьки з п. Оксаною Микитин і Ярославою Лабкою у проводі. Ця імпреза залишила гарне враження у кожного учасника.

З великим смутком повідомляємо, що 29-го серпня 1969 р. відійшла у Вічність на 89-му році життя наша Дорога МАМА, БАБЦЯ і ТЕЩА

бл. п.

ТАТЯНА ПТИЦЯ

ПАНАХИДА відбулася в понеділок, 1-го вересня 1969 р. в Українській Православній Церкві св. Юрія Переможця в Трентоні, Н. Дж.

ЗАУПОКІЙНА ЛІТУРГІЯ відправилася у вівторок, 2-го вересня 1969 р. о год. 8-ій рано в Церкві.

Тлінні Останки будуть похоронені в Українському Православному Цвинтарі в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж.

Горем прибиті:

донька — ПАВЛІНА з чоловіком
син — ДМИТРО з дружиною
невістка — ЄВГЕНІЯ з чоловіком
внуки: ВІКТОР і АЛЛА з родинами
Брат і донька з внуками на Україні

Замість квітів на свіжу могилу мого спонзора, приятеля, військового капеляна, крилошанина

о. РОМАНА ЛОБОДИЧА

складаю 10.00 долярів на Фонд Українського Інваліда.

Теодор СЕМАКІВСЬКИЙ
Route 1, Box 931, A
Grass Valley, Calif., 95945

Д-рові Іванові Лободичеві і Родині в Краю складаю найщиріші співчуття.

Замість квітів на свіжу могилу нашого Дорогого Шваґра й Вуйка

бл. п. о. Декана Василя Клоса

бувшого катехита в Мостах Великих і пароха церкви св. Михаїла в Йонкерсі, Н. Й.

на Фонд Будови нової Українсько-Католицької Церкви в Йонкерсі, здвигнення якої започаткував і підготовив Покійний

складають:

Марія й Володимир БАРАГУРА	$30.00
Дзвінка й Іван БРИКОВИЧ	15.00
Христя й Ігор ДЯКУНЧАК	15.00
Віра й Володимир ІВАНИЦЬКИЙ	20.00
Данка й Ярослав КОМАРИНСЬКИЙ	20.00
Слава й Омелян КУШНІР	20.00
Наталія й Григор ЛОЗИНСЬКИЙ	20.00
Люба й Лев ЛУКОВСЬКИЙ	20.00
Олена ПИТЛЯР	10.00
Софія й Орест ПИТЛЯР	20.00
Ірина й Андрій СОЛЬЧАНИК	20.00
Дарія й Антін ХУХРА з Танею ПАШ	20.00
Ірина й Юрій ХУХРА	15.00
Разом	$245.00

В ПЕРШУ БОЛЮЧУ РІЧНИЦЮ СМЕРТИ

сл. п. ВАДИМА КІПИ

відбудеться

ПАНАХИДА на МОГИЛІ

дня 7-го вересня 1969 року

о год. 11:30 перед пол.

на Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Приятелів і Знайомих щиро запрошуємо.

РОДИНА

ПОДЯКА

В болючу річницю смерти

сл. п. ВАДИМА КІПИ

похованого 31-го серпня 1968 року на Українському Православному Цвинтарі в Бавнд Бруку, Н. Дж.

Цією дорогою висловлюємо нашу сердечну подяку всім Приятелям, Знайомим, Учням, Студентам та їх Батькам, а також всім Українським Організаціям, що своєю численною участю в похоронних відправах віддали останню шану Покійному.

Зокрема складаємо щиру подяку Всеч. о. Мітрату І. Даниленчу, пастоятелю Церкви св. Володимира, за відправлення Заупокійної Служби Божої та Панахиди.

Щира подяка Хору, диригенту та солістам: Вп. п-ні Г. Шерей та Вп. п-ні В. Жилі-Наливайко і Вп. О. Неділько.

Сердечно дякуємо за прощальні слова на Панахиді та над могилою.

Рівночасно висловлюємо сердечну подяку Всім за висловлені співчуття, передані особисто, чи листовно, а також за пожертви на Служби Божі, за квіти та жертви на пам'ятник.

Дякуємо похоронному заведенню Петра Ярема за зразкове переведення похорону.

РОДИНА

ГАНТЕР І ОКОЛИЦЯ УКРАЇНІЗУЮТЬСЯ

У горах Кетскіл, у віддалі 125 миль від Ню Йорку, при дорозі 23 А, на висоті біля 2.000 стіп, в долині річки Скагарі і — можна сказати — в сусідстві Союзівки знаходяться літниськові місцевості: Гантер, Джевітт Сентер, Лексінгтон. Околицю ту, що нагадує наші рідні рідні Карпати, „відкрили" наші нові емігранти в початках п'ятдесятих років. Першим забрив туди на постійне поселення Вол. Кобзяр, популярно званий „війтом" Гантеру, за ним інж. О. Клюфас, д-р І. Макаревич та інші. Спочатку відвідування і вакації були випадковими і не чисельними. Щойно у 60-их роках почалося обильніше літнискування і набування посілостей і сьогодні є тут біля 120 українських родин, які набули на власність хати-посілості (за останній рік — 18 родин), а кілька тисяч, щороку проводять тут свої вакації, чи любуються зимовим спортом. Поселюються вони вздовж річки Скагарі, починаючи Гайнес Фоллс, через Таннерсвілл, Гантер, Джевітт Сентер, Лексінгтон, кінчаючи Віндгеном і Вудстаком.

Історія Гантеру й околиці нотує, що першими поселенцями були тут чехи, їм на зміну прийшли жиди та айриші і німці, яких тепер витискають українці. Адміністрація міста є в руках німців і айришів а самоуправа місцевости, де знаходиться українське поселення, церква і більші мотелі — називається Джевітт Сентер, пошта Гантер. За останню декаду Гантер став великим відпочинковим осередком, як літним, так і зимовим. В околиці є п'ять великих ресортів, два лещетарські з'їзди. Тут риболовля, полювання, грибозбирання, а останніми роками сильно розвинувся зимовий спорт — лещетарство. На вікенди, зимою приїжджає туди більше сотні автобусів та біля п'ять тисяч авт лещетарів. Тепер літнискування і туристика збільшилися, бо минулого року побудовану нову автостраду (23 А). Вздовж неї, у підніжжя гір, чи в долині річки, наші більші мотелі: Ксеня, Марічка, Кетскіл парк фарм, Ворохта, Карпатія, Черемош, Лексінгтон готель і інші. Крім тих, є ще десятки менших вакаційних відпочинкових домів, як: Клюфасівка, Макаревичівка, Кебусівка, Куликівка, Шумилівка, Вербенівка і інші. Прикрасою околиці і гордістю українських поселенців-вакаційників Гантеру є гарна ,в гуцульському стилі збудована церква з такою ж дзвіницею, архітектурально-мистецький твір, модель скульптора Ярослава Паладія — розробив і виконав інж. Іван Жуковський, будував Юрій Костів. Гарне положення церковці на горі, під лісом манить око туристів-чужинців, які чисельно її відвідують, і подивляють високо-мистецький твір, гарно різьблений іконостас, роботи інж. Михайла Черешньовського і Петра Холодного. Зараз в пляні різьба бічних стін і хорів, щоби завершити мистецький квадрат. Ініціятором, меценатом душею церкви-парохії, релігійно-національного життя Гантеру є д-р Іван Макаревич. Під його керівництвом збудовано цей гарний храм на пам'ятку всім тим, що віддали своє життя за волю України. Зараз плянує він збудувати в сусідстві церкви „гуцульську гражду", яка буде складатися з трьох частин: головний будинок, де буде приміщений український національний музей та де будуть експонати і постійні виставки картин наших мистців-малярів, скульпторів і два павільйони, в одному буде приміщення для священика-пароха, в другому — для піклувальника церкви і культурно-мистецьких забудовань. Пляни вже розроблені і посвячення півалин під „гражду" відбудеться вже цеї осени. Твориться це культурне діло, за словами д-ра І. Макаревича, щоб стягнути туди і задержати при церкві нашу молодь та передати майбутнім поколінням й історії пам'ятку-твір нашого церковного мистецтва і культури. Парохом церкви є о. Іван Мак, він же є і парохом Гадсону.

Рік-річно у Гантері празник, що припадає на св. Івана Хрестителя. Через вакаційний час правиться тут щонеділі три Служби Божі.

Чудове положення, гарні красвиди та чар природи приманили до околиць Гантеру і наших малярів мистців, які рік-річно відбувають тут свої вакації, шукаючи нових красвидів, мотивів, щоб їх увіковічнити на полотні. Сталим гостем є представник Гуцульщини, всім відомий маестро М. Мороз, як рівнож постійним вакаційним обивателем Гантеру є Е. Козак (Еко) та інші, які рік-річно уряджують виставки своїх картин. Зокрема чисельну ґалерію образів вже шостий рік під ряд виставляє у мотелі Ксеня наш Еко. Цьогорічна виставка мала поверх 70 картин: олії, графіки і мозаїки. У поблизькому Вудстоку, осідку амер. малярів, відбуваються виставки картин інших наших мистців. Зараз там є мистецька ґалерія картин Т. і В. Богачевських.

Український стан посідання у Гантері-Джевітт Сентер збільшила велика посілість (поверх 500 акрів землі), набута останнього року українською спілкою. Положена вона близько церкви. На посілості є велике озеро (найбільше в тій околиці), розлите в серпанку шпилькових дерев, зариблене, на якому можливі всі роди водного спорту, включно з водними лещетами. Положення реальности дуже гарне, високо на гірській полонині, з якої чудовий вид на довколишні верхи гір. Великий ліс на території посілости пригожий і вдячний терен на полювання.

А. Бук

ОЛЕКСАНДЕР ХАРКІВ

(У 30-ту річницю смерти)

Олександер Харків народився в місті Кременчуку на Полтавщині 1 березня 1897 року. Дитячі роки провів з братами і сестрою у своїх батьків в домі над Дніпром. В Кременчуці закінчив середню освіту в реальній школі і опісля виїхав до Петрограду, до Електротехнічного Інституту на студії. В роках Визвольної Війни був в Армії Української Народної Республіки в ранзі поручника і разом з нею вийшов на еміґрацію в 1920 році.

Олександер Харків

В 1921 році перебував у обозі Ланцгут і там виявив мистецький талант. При допомозі польського старшини, котрий любив мистецтво, Олександер Харків повернув до Києва і вступив у Академію Мистецтв на студії малярства в школі професорів: Дембіцького, Аксентовича, Мегоффера, Коварського. Під час студій був членом Громади Українських Студентів - Еміґрантів Краківської Академії, активними членами якої були також: С. Литвиненко, Н. Міленівна, О. Карпенко, О. Кирієнко, В. Козлов, В. Крижанівський, В. Перебийніс, Л. Перфецький і О. Трегяків. В році 1922 або 1963 брав участь у малюванні церкви в селі Зубрець Бучацького повіту. Студії закінчив у 1925 році з дуже добрим вислідом. Д-р. проф. А. Шишко - Богуш, ректор Академії Мистецтв і голова Управи Відновлення Королівського замку Вавель, заангажував абсольвента Олександра Харкова відновляти фрески, касетни і позолочувати розети й стіни в бібліотеці Ягельській. Тож він працював від липня 1925 до липня 1926 р.. Потім малював церкву в селі Клемківка, повіт Грибів на Лемківщині. В тому часі займався і графікою. В 1928 р. переїхав до Яворова біля Львова, де одержав становище професора мистецтва рисунків і практичних занять в Семінарії Сестер Василіянок в Українській Гімназії ім. Маковея. Взгаданих школах малював декорації на академії і свята, у хлоп'ячій бурсі малював українських гетьманів. Малював для Яворівського музею; графікою пейзажами, портретуванням займався теж; створив портрет графині Дембіцької, котра захопилась його творчістю. У 1933 року, намалював портрет молодої дівчини в місцевому народному строї, дав назву „Яворівка" і послав той образ на Всесвітню Виставку до Чикаго в 1933-34 рр.

В Яворівському повіті в роках 1928-34 малював, відновляв і позолочував церкви на селах: Вілька Росновська, Завадів, Прилбичі, Наконечне.

В 1934 році переїжджає до Стрия на посаду в учительській Семінарії, Дівочій гімназії і вселюдній народній школі „Рідна Школа". Малював декорації на академії і свята, працював над пейзажами і портретами. В 1935 р. розмалював призбітерку (олія) в селі Заплатин біля Стрия. 1936 р. — куртину для читальні біля Стрия, потім малював призбітерку (темпера) в селі Завадів біля Стрия.

Сл. п. Олександер Харків загинув трагічно 14 вересня 1939 року, разом із своїм учнем, студентом Краківської Академії, сином от. кап. Охримовича, на передмісті Стрия, як перша жертва другої світової війни.

Н. Н.

Олександер Харків „Моя доля" (остання праця)

АКТИВНІСТЬ УКРАЇНСЬКИХ СЕСТЕР СЛУЖЕБНИЦЬ У БРАЗИЛІЇ

Прудентопіль. — Українські Сестри Служебниці, Сестри св. Анни і Катехитки Серця Ісусового провели в 44 місцевостях катехізацію, якою охопили майже 3 000 осіб, а 774 дітей українського роду при тій нагоді прийняли перше св. Причастя. З гуртків „Летючих Апостолок" вибились на перше місце Сестри Служебниці Михайлина Бардаль і Броніслава Пашко: вони відвідали 30 місцевостей, виголосили 17 доповідей на релігійно-виховні теми, розповсюдили кілька сотень українських книжок.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНСОЮЗУ

НЕДІЛЯ, 7-го ВЕРЕСНЯ 1969 р.

СИРАКЮЗИ, Н. Й. Місячні збори Т-ва Укр. Січ — Відд. 39 о год. 3 по пол. в малій залі УНДому. **Збирання вкладок:** субота 6 вересня від год. 7-10 веч., неділя, 7 вересня від год. 12-3 по пол. Проситься чл. явитися на місячні збори. — М. Павлів, секр.

НЕДІЛЯ, 14-го ВЕРЕСНЯ 1969 р.

ПАРМА, Огайо. Місячні збори Т-ва Сокіл — 336 Відд. від год. 11-1 по пол. в церковній залі св. Йосафата, 5720 Стейт Рд. Проситься чл. прибути на збори і вирівняти залеглі вкладки. — В. Шмагло, предс., Г. Кісіль, секр.

МОНЕССЕН, Па. Місячні збори Відд. 338 о год. 1-ій по пол. в Укр. Залі на 2 вул., 213 Скунмекер Аве. Проситься чл. прибути і вирівняти залеглі вкладки. — Управа.

Розшук
ІВАНА ПУХИР
з села Радочина, пов. Горлиці, воєвідство Краків, пошукує сестра Єва Пухир ц Канади. Хто знав би про нього, прошу повідомити його сестру на адресу:
Ewa Puchyr
Acton, Ont. P.O. Box 189
Canada

Посмертні згадки

АННА МЕУЦ, членка УНС Відд. 45 Т-ва Любов у Філядельфії, Па., померла 21 липня 1969 р. на 62 р. ж. Покійна народилася в 1907 р. в с. Велесів, пов. Бучач, Зах. Україна, прибула до ЗСА в 1950 р. і стала членкою УНС в 1952 р. Полишила в смутку мужа Олексу, а на Україні: сестру Анну, братів: Мартина і Андрія з родинами. Рідня, приятелі і союзова громада відпровадили Покійну на Вічний Спочинок 26 липня 1969 р. на цвинтар св. Марії у Факс Чейс в Філядельфії, Па. — Вічна Їй Пам'ять!
М. Ю. Сеник, секр.

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УНСОЮЗУ!

ТАРЗАН, Ч. 6238. Тарзан втікає з медсестрою

Тарзан стрибає, щоб знайти природну заслону на недалекому дереві. | Мушу привернути її до притомности, поки вони почнуть шукати нас. | Яке щастя — вони кажуть „обія" — дух прийшов і забрав її як свою жертву!